

NÉPÜNK

Sefredactor: Wasserstrom Sándor

ZIAR EVREESC

Redactor responsabil: Leitner Zoltán

Az urnák előtt!

A „Népünk” számára írta: **Dr Fischer József**
a Zsidó Párt erdélyi és bánáti tartományi szervezetének elnöke

Mindössze két nap választja el Románia zsidó polgárait az ünnepélyes pillanattól, amikor az urnák előtt hitet kell tennie politikai meggyőződéséről.

A romániai Zsidó Párt, mely minden zsidó lakta megyében letette a listát, bizalommal fordul minden zsidó választóhoz azzal a kérelemmel, hogy szavazatát adja le az önálló listára.

Az eltelt négy évben keserűen tapasztaltuk, mennyire hiányoztak az országházából a zsidóság igazi képviselői.

Dr FISCHER JÓZSEF

A zsidóság ellen a parlament tribünjéről és a sajtóban terjesztett rágalmak cáfolat és visszautasítás nélkül hangzottak el. Nem akadt egyetlen képviselő, — sem román, sem zsidó — aki bár egyetlenegyszer is felemelte volna tiltakozó szavát a népünk ellen felhozott hamis vádakkal szemben. A kipellengérezett zsidó nép védtelenül kellett tűrje a feléje szórt hazugságok tömegét, melyekkel mind jobban és jobban megmérgezték a közhangulatot. Ennek az áldatlan állapotnak tudható be, hogy az ellenünk hangzottatott vádaskodások hitelre táltáltak a román nép lelkében, mely így lassanként hajlamossá lett a létünkre törő szélsőséges jobboldali pártok elveinek befogadására és terjesztésére.

A román közvélemény felvilágosításának legalkalmasabb eszköze a parlamenti szószék, melyről képviselőink bátran fogják hirdetni a zsidó nép igazát és az élethez való jogát.

Az elmúlt négy esztendő alatt a parlamentben senki sem örködött a zsidóság jogai felett. Ennek is keservesen megadtuk az árát. Mindaz, amit a zsidó parlamenti klub

nehéz küzdelmek árán kivívott a zsidó közösség javára, veszendőbe ment.

Nagy nehézségek árán kiküzdötték a Zsidó Párt volt képviselői, hogy a hitközségekben mellőzzék az interimár bizottságok rendszerét, tartsák tiszteletben az autonómiát: ma mind több és több ama hitközségek száma, melyeket politikai érdekből kinevezett interimár bizottságok vezetnek. Számos helyen a beomlás jelei mutatkoznak hitközségeinkben, különböző címek alatt működő apró csoportok önállósítási törekvésekkel veszélyeztetik a hitközségek egységét és intézményeit.

Kiharcoltuk, hogy hitközségeink — mint a többi felekezetek — szintén segélyben részesüljenek. Ha nem is kaptuk meg a számáranyunknak megfelelő segélyt, de kis mértékben mégis támogathattuk a kapott összegekből vallási intézményeinket. Ma ugyszólván semmit sem kapnak hitközségeink és ami a legszomorubb, a parlamentbe más pártok listáján beválasztott egyetlen zsidó képviselőnek sem volt szava ez ellen a jofosztás ellen.

Ugyanez a helyzet az iskolai segélyek terén.

A Zsidó Párt képviselőinek sikerült deficites költségvetések dacára kieszközölni a zsidó hitközségi iskolák segélyezését. Ma költségvetési többlete van az országnak, de a zsidó iskoláknak, amelyek pedig az állami iskolák helyett teljesítik az oktatás feladatát és így jelentékeny összegeket takarítanak meg a közoktatási büdzsének, egy bani támogatás sem jutott. Igaz, nem is kértek ilyesmit a legutóbbi parlamentben szerepelt úgynevezett zsidó képviselők. Hogyis juthatott volna nekik eszükbe ilyesmi? De ha nem jutott eszükbe a zsidó képviselőnek, miért gondoljon rá a kormány, melynek érthetően az a legfőbb gondja, hogyan takarítson meg valamit az állami költségvetésben?

Sainálatos tények ezek, de megcáfolhatatlanul igazak.

De még ennél is fájdalmasabb az, ami a zsidó gyermekek szombati iráskényszere tekintetében történt. A zsidó parlamenti klub engem bizott meg annak idején ennek a kérdésnek elintézésével. Céltudatos, hosszú ideig tartó munkával és a Központi Orth. Iroda, valamint a nyugati szertartásu hitközségek központjának értékes támogatásával sikerült kieszközölnöm a rendeletet, mely megengedi, hogy az állami középiskolákba járó tanulók a szombati írás és rajz alól felmentést kaphassanak. Parlamenti tevékenységemnek egyik legértékesebb eredménye volt ez. És mi történt a rendelettel az utolsó négy év alatt? Hatályon kívül helyezték, mintha soha nem is létezett volna. Hatályon kívül lehetett helyezni anélkül, hogy csak egyetlen-

egyszer is szót emelt volna valamelyik képviselő ez égbekiáltó igazságtalanság miatt.

Ime, csak néhány példa a sok közül, melyek világánál minden gondolkodó ember előtt nyilvánvalóvá válik, hogy a zsidóság-nak életérdeke, hogy képviselői a parlamentbe jussanak és ott mint a nép szószólói teljesíthessék kötelességüket.

Hogy ezt elérhessük, minden zsidó választó szavazatára szükség van!

Az egyetlen erkölcsi alap, amelyre a zsidó képviselő támaszkodhatik a parlamentben, a zsidó tömegek bizalma. A zsidó képviselőnek nem mint egy néptöredék, hanem mint az egész zsidó nép szószólójának kell bejutnia az ország házába. Csak így lesz ereje ellentállani azoknak a rohamoknak, amelyeket a zsidó jogok összesége ellen intéznek naponta ellenségeink. Csak így állhat őrt az ezer oldalról veszélyeztetett zsidó egzisztenciák mellett.

Ezért egyetlen zsidó szavazatnak sem szabad máshova esnie, mint a zsidó listára.

Szervezkedjünk meg tehát a küszöbön álló választásokra. Hason át minden zsidót az a tudat, hogy az ő egyetlen szavazatától függ a zsidó lista sorsa. És nemcsak a zsidó listáé, hanem népének sorsa is.

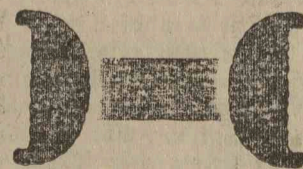
A zsidó lista a zsidó nép összefogását jelképezi.

Minden öntudatos zsidó tekintse magát a zsidó lista hivatott előharcosának és a szent ügy szolgálatára Istentől rendelt „sliach”-nak. Házról-házra és szájról-szájra terjedjen a felhívás:

Zsidók, a magatok és gyermekeitek, népetek és vallásotok szent érdekében tevétek meg kötelességeteket és szavazzatok a zsidó listára!

EZ A GYŐZELEM

JELE:

Zsidók! Szavazatok az önálló zsidó listára!

A zsidó tömegek országszerte felsorakoztak a Zsidó Párt mögé

Propagandagyűlések Erdélyszerte

Lapunk legutóbbi számában közöltük, hogy Wasserstrom Sándor, lapunk főszerkesztője Somes megyében a dési és környékbeli zsidóság és a Zsidó Párt központjának kérésére elvállalta az ottani zsidó lista vezetését, hogy ezzel is dokumentálja, mennyire eggyéforrott és egységes az erdélyi zsidóság, amikor életérdekének védelméről van szó.

A DÉSI FŐRABBI A ZSIDÓ PÁRT LISTÁJA MELLETT

December 12-én meglátogatta főszerkesztőnk a dési kerületet, amikor is lelkes örömmel fogadta az ottani zsidóság a lista vezetőjét. Vasárnap délben meglátogatta főszerkesztőnk az országhatáron túl is nagyhi-

WASSERSTROM SÁNDOR
főszerkesztőnk, a szamosmegyei zsidópárti lista vezetője

rü Paneth M. Jakab dési főrabbit. Több mint másfélórás megbeszélés folyt főszerkesztőnk és a főrabbi között, a romániai zsidóság igen fontos problémáiról. Főleg az erdélyi zsidóság egzisztenciális életét, hitközségeit, intézményeit, hitéletét súlyosan érintő rendelkezésekről volt szó. A főrabbi szeretetteljes támogatásáról biztosította a Zsidó Párt választási akcióját. Egyénileg lehetetlennek tartja más lista támogatását, mint a kimondottan zsidó érdekeket szolgáló zsidó képviselőket. Mint a hitközség lelkipásztora nem politizál, de erre nincs is szükség, hiszen minden hitsorsosunknak adva van eminens kötelessége, hogy a december 20-iki választáson okvetlenül leszavazzon.

Ugyancsak hosszan tárgyalt főszerkesztőnk a nagyhirű főrabbi fiával, Panet Ch. Baruch-al, aki a dési rabbikollégium elnöke és a 150 főből álló talmudista iskola vezetője. Panet Ch. Baruch lelkes odaadó hiva a népkisebbségi alapon álló Zsidó Pártnak. Tárgyalásokat folytatott főszerkesztőnk a hitközség vezetőivel is, a hitközség tanácstermében, ahol a választás technikai előkészítését tárgyalták meg.

A dési kerület választási kampányában igen erőteljes és hathatós munkát végez a lista második helyezettje: dr. Lebovits Mór, a Zsidó Párt dési vezetője, aki az ottani zsidóság általános bizalmát bírja. Továbbá Singer Zoltán, a Zsidó Nemzeti Szövetség dési elnöke, valamint Rosenzweig M. Jehuda, a dé-

si mizrachisták vezetője és Mátyás Adolf, a rettegi-reteagi hitközség elnöke.

Jellemző a zsidó tömegek hangulatára, hogy a zsinagógákban megyszerte spontán felhívások jelennek meg a Zsidó Párt listája mellett. Minden zsidó a népkisebbségi eszme harcosának tekinti magát és erkölcsileg kötelességének tartja, hogy szavazatával a zsidó jelöltek megválasztásához hozzájáruljon.

Kinosan hat egyébként a választási kampány során, hogy a vonatok szerelvényei Zelea Codreanu választási felhívásaival vannak teleragasztva, noha a CFR igazgatósága rendeletileg tiltott el helyiségeiben, kocsijaiban minden propagandát. Sőt eltiltotta ettől alkalmazottait és tisztviselőit is.

LATOGATÁS A MEGYÉBEN

Vasárnap este Öhlbaum József dr.-al, aki a szamosujváriakat képviseli a listán, megkezdtek propaganda utjukat Gherlân, amely munkából erősen részt kértek Klein Mór szamosujvári hitközségi elnök, Juda Dávid, Vajda Elek, Deitel Izsák, Salamon Dezső, Nasch Béla, Horovitz L. Hers, Kovács Adolf, Kirsch gondnok, Golberger Mihály, Dr. Mendel M.

Wasserstrom Sándor főszerkesztőnk számos propagandabeszédet tartott, amelyben vázolta mindenekelőtt a világ zsidóságának tragikus helyzetét. Az egész világon a gyűlölet tengerében küzd a zsidóság a fojtogató antiszemita erőszakosságok ellen. A lengyel gettóknak éppen úgy érzi a halálos szorítást, mint a németországi nemzeti szocialista uralom különböző megnyilatkozásai. De a magyar vagy osztrák zsidóság sem mentes a gyűlölethullámtól, amely mindjobban terjed és tájtézik Kelet- és Középeurópában. Hiába biztosította a versaillesi szerződés meg a többi béke-ediktumok a zsidóság csorbítatlan jogait, hiába a Népszövetség alapokmánya, a legtöbb országban az autochton lakosság egyrésze, vagyis azok vezetői mindent elkövetnek, hogy a zsidóságot az élet minden vonalán üldözzék.

Romániában is számos olyan párt van, kezdve a Totul pentru țara-n, végig Vaida és Goga-Cuza programjain, amelyek legfőbb pontja a zsidók „visszaszorítása” minden vonalon, ahol „előretörtek”. Ezeknek a pártoknak nyomása olyan erős, hogy a zsidóságot egzisztenciális, kulturális és a népkisebbségi jog minden lehetőségein keresztül elnyomni igyekezzenek. Ennek az ádáz és minden vonalon ellenünk folyó harcnak egyik megnyilatkozása volt a Pop Valér-féle körlevél is, amely a szabadpályákon is igyekezik elnyomni a zsidóság egyedeit, hogy a pauperizálódás folyamata minél erőteljesebb és minél eredményesebb legyen. Kinos. kegyetlen harc ez, amelyben defenzív módon küzd a romániai zsidóság csaknem egymilliónyi tömege. Voltak az utóbbi években pillanatok, amikor nem volt egyetlen fórum sem, ahol hallathatta volna a zsidóság szavát.

De most bátran és nyíltan megmondhatjuk, hogy ezentúl másképp kell lenni. A romániai zsidóság életérdeke, hogy legyen a parlamentben néhány képviselő, akik mint a zsidóságnak és a Zsidó Pártnak reprezentánsai, ott a szószéken elmondhatják azokat a sérelmeket, amelyek a zsidóságot érhetik. Legyen a sérelem olyan, amely a zsidó közösséget éri. Mint például a hitközségi autonómiák sérelme. Vagy az államsegély megvonása, amely bagatellizált összegre zsugorított össze. Vagy ha a szombati íráskényszer ellen kell küzdeni, amely a zsidóság legszentebb vallási törvényét rugja fel. Ha a zsidó-

ság csak felét megkapná annak az összegnek, amely államsegélyként őt, mint adózó polgárok százait megilletné, akkor soha egyetlen hitközségnek sem volna gondja és rabbijaink, tanítóink, hitközségi tisztviselőink anyagi boldogulása és léte is biztosítva volna.

De ha ezektől eltekintünk és figyeljük az antiszemita pártok munkáját, láthatjuk, hogy miként szorítják ki minden vonalon a

Dr. FISCHER TIVADAR

a Zsidó Párt országos elnöke, v. kamarai képviselő a romániai zsidó közélet kimagasló egyénisége és évtizedek óta élharcosa.

dolgozó zsidók ezreit, hogy ne lehessenek hasznos tagjai a társadalomnak. Minden oldalon irigység, gyűlölet, kegyetlen elnyomás. Mít tudunk mi zsidók ezzel szemben felelősként állítani? Semmi egyebet, mint összefogni és egyesült erővel kivédeni a minden oldalról ellenünk zúduló támadásokat. Ennek az összefogásnak legerősebb és legnagyobb instrumentuma a Zsidó Párt. Akarjuk-e mi zsidók, hogy a román törvényhozás házában legyen e slich cibbur-unk a legközelebbi négy évben? Legyen szószólónk, aki a veszély perceiben ott áll a szírten és megszólító szemmel és messzire hangzó hanggal követeli jogainkat és védi eminensen életbevágó érdekeinket? Ha igen, úgy akkor december 20-án minden egyes romániai zsidónak életbevágó nagy érdeke, hogy a szavazó urna elé járuljon és leadja szavazatát a Zsidó Pártra.

Wasserstrom Sándor nagyszabású beszédének csak kivonatát adtuk. Frenetikus

J. L. ZIERELSOHN KISENEVI FŐRABBI

a beszarábiai zsidóság legkimagaslóbb egyénisége, rabbinikus világnagyság, az Agudasz Jisroel nagytanácsának elnöke, a Zsidó Párt beszarábiai listavezetője

sikert aratott és amint az elnöklő pártelnök mondotta: szeretettel üdvözlí a zsidóság markáns egyéniségét a dési választókerület polgárai között, már csak azért is, mert mint prononszirozott vallásos, hű ortodox mentaltásu ember, épen megfelel annak az irányvonalnak, amelyet a szamosmegyei zsidóság képvisel. Mint mizrachista is beírta nevét az erdélyi zsidóság történetébe, hiszen a leg-

(Folytatása a 12-ik oldalon.)

Kik a leggazdagabbak?

Vegyük csak elő a sok vád közül az egyiket. Most hagyjuk azt el, hogy kik a legproletárabbak? Illetőleg kiknek fáj legjobban, hogy vannak proletárok? Az egész antiszemita világ azt mondja: a zsidóknak. Vegyük elő a „másik vádat”. Mi vagyunk a leggazdagabbak. Bevalljuk, hogy egyiket sem tartjuk szégyennek. Sem azt, hogy az emberek nincstelensége nekünk fáj legjobban, sem azt, hogy van pénzünk. Csak egy a baj, Hogy nem igaz. Most jelent meg egy statisztika, amelyet a newyorki statisztikai hivatal állított össze.

Kik a világ leggazdagabb emberei? Hitlertől kezdve a legkisebb epigonig mind egyik azt mondja: a zsidók. A newyorki hivatal nem lehet elfogult és mégis mást mond. Azt, hogy a tizenegy leggazdagabb ember a világon a következő: 1. Mellon örökösök. 2. Henry Ford. 3. A haidarabai maharadzsa. 4. a burvani maharadzsa. 5. Rockefeller örökösök. 6. Ford fia. 7. W. G. Sinclair amerikai nagyiparos. 8. Wanderbilték. 9. A német M. Flick. 10. A német Thyssen. 11. a westminsteri herceg.

Érdekes összeállítás. És tanulságos. A tizenegy közül egy sem zsidó. Vajjon mit szólnak ehhez a fecsegők, a gyűlölködők, a rosszindulatúak? A zsidóké a vagyon? Sem a maharadzsa, sem Thyssen, sem Ford nem zsidó. Sőt, nagyrészüket kimondott zsidógyűlölő. Vajjon ezek miért gyűlölnék bennünket? Talán csak nem azért, hogy az a pénz, ami a zsidóké, az is az övék legyen?

Ha hinnének nekünk, akkor bezonyíthatnánk, hogy egyetlen nép körében (talán Kína kivételével) seholsem olyan nagy a nyomor, mint a kelet-európai zsidóság körében. Ha erről készülné objektív kimutatás, olyan hatmas számok tevődne össze, amelyek messzire tulszárnyalnák a „gazdagság” fogalmát.

A Nobel-díjasokat sem hirdetik folyton úgy, hogy bár 16 millió zsidó él a világon, mégis a harmadik helyen állunk azon nemzetek között, akik ezt a szellemiséget igazoló díjat elnyerték.

Vagy ha már statisztikánál tartunk, nem feledkezhetünk meg még egyébről. A bűnözések statisztikája. A legkevesebb bűnöző közülünk kerül ki. Nem vádolható a romániai statisztikai hivatal elfogult filozemítizmussal és ez állapította meg nemrégiben, hogy az itteni zsidóság nem éri el a numerus klauzus arányszámot a bűnözők között. E téren is kevesen vagyunk. Amire legalább olyan büszkék lehetünk, mint arra, hogy mi vagyunk a leggazdagabbak. Gyilkos pedig alig akad közöttünk.

Nem tagadjuk, ilyen örömeink vannak nekünk. Ujra a régi anekdota. Egy gyermeket találnak holtan egy lenyél faluban. Nem tudják kiletét. Nyomozzák. Pogromhangulat van. Végre idejében kiderül, hogy zsidó gyermek hullája. A környék zsidósága megkönnyebbül, fellélegzik. Hála az égnek, zsidó a halott.

Nem vagyunk gazdagok? Hála Istennek.

A szigorú Jorga

A liberális-voidista-jorgista lista körül nagy vihar van Maramuresben. Ugy érezték ott a „politikuskok”, hogy jó volna egy zsidót is felvenni a listára, hátha ezáltal a maramuresi zsidók leszavaznak a liberális listára. Reménytelen helyre tették, a lista utolsó he-

Tudja meg mindenki!

Miért legszebb, legjobb, legolcsóbb, legnagyobb választék szövetekben Oradeán **Deutsch Posztóáruház**.

Scherer braşovi posztógyár

Gyártmányait

közvetlen gyártól vásároljuk nagykereskedői árban.

„ELECTA“

Kiváló szövetkülönlegességek. Közvetlen gyártól Oradeán egyedül kapjuk. „Exklusiv Oradea“.

Dorobantul-Feintuch

Gyártmányu divatszövetek.

Elsőnek általunk kiválasztott minták Oradeán egyedül részünkre lekötve. „Exklusiv“.

Tellmann braşovi posztógyár

Kiváló

gyártmányait Oradeán egyedül kapjuk nagykereskedői árban.

Azugai posztógyár

Márkás minőségű szövet- és

posztógyártmányait egyedül mi kapjuk Oradeán.

Tiberghien

Gyártmányu kiváló kammgarn és freskószövetek Oradeán egyedüli elárusítása.

Gündisch & Simonis

Cisnádiai kiváló minőségű

kabát- és divatszövet gyártmányait kizárólag mi kapjuk Oradeára.

Saját mintánk után

készülnek eredeti angol fo-

nalból a legszebb divatkülönlegességek egész Románia részére DE-DE saját márkánkkal.

A nagy forgalom folytán mindig új és divatos árut adunk, szolid kiszolgálás mellett. Saját érdeke, hogy szövetségletét nálunk szerezzék be.

Deutsch Posztóáruház Oradea

lyére, ahonnan nem kerülhet be a parlamentbe. De viszont „kompromittáltak” ezzel a kormányparti listát, aminek legjobb bizonyítéka, hogy Jorga professzor ur rettentően felháborodott a jelölés miatt és hogy dokumentálja felháborodását, kiadta a parancsot, hogy külön listával kell induljon a Jorga-párt Maramuresben és azonnal küldött huszezer leít a lista letételéhez, mert hiszen a Jorga pártnak még keretje sincs ebben a megyében. Egyedül Barlea lelkész az, aki a nagy Jorgát képviselte a megyében. De elvégre itt nem arról van szó, hogy a Jorga-párt ott győzzön, csak a zsidó ellen kell felvonulni és megmutatni a világnak, hogy még reménytelen helyre sem kerülhet egy zsidó, ha a professzor ur úgy akarja.

Nagyon érdekes volna, ha valaki elővenné Jorga professzor urnak évtizedek óta tartott különböző beszédeit és ezeket szembeállítaná egymással. Megtalálna benne mindazt, amit a világ demokrata és reakciós politikusai és szónokai valaha is elmondtak. Volt ő már minden. Szélsőjobbtól Vladivosztokig. Most Maramuresben dokumentálja rártartó konzekvensségét. Mint tudós bizonyára nagyszerű ember Jorga, de mint politikusról igazán nem azért vagyunk rossz véleménynyel róla, mert antiszemita vizeken evez, hanem mert mint miniszterelnök sem tudta úgy vezetni az ügyeket, ahogy kellett volna. Ha volna valahol egy politikai vizsgáztató bizottság, a volt miniszterelnök bizonyára megbukott volna már az összes tantárgyából.

Most ezen a sigheteri „pótvizsgán” sem brilliroz. Dacos, mint egy iskolás, de nem aki a katedrán ül, hanem a padsorokban.

Nem ideálunk Nicolae Jorga és igazán nem tudjuk, mi a nagyobb kár. Felizgatni a nagyszakállu professzor urat, hogy külön listát kell állítson, vagy pedig maga az is kár, hogy egy zsidót jelöltek a liberális voidista listán.

A békéscsabai bocherek

Senkisé tagadhatja, aki ismeri a körülményeket, hogy Magyarországon szeretik a zsidókat. Főleg Békéscsabán. Es ott is legjobban dr Bordás Árpád rendőrtanácsos. Meg is mondjuk mindjárt, hogy honnan merítjük ezt az alapos feltevésünket. Mi úgy hittük eddig, hogyha sok teher van a zsidók vállain, azt az antiszemiták nem bánják, mert akkor kevesebb lesz a zsidók pénze. Dr Bordás főrendőr ur ám azt akarja, hogy a csabai zsidóknak sok pénze legyen. Ezért elrendelte, hogy azok a bocherek, akik Tigran főrabbi jesivájába jöttek tanulni, azonnal hagyják el a város területét, mert könyöradomány kérésükkel terhére vannak a zsidóságnak. Ilyen gondos ur ez a békéscsabai rendőrtanácsos. Fáj neki, fáj érző, meleg emberi szívének, hogy ezek a „semmittevő” és majdnem semmit evő fiatal emberek rontsák a finom békéscsabai poros levegőt. Nem új dolog ez. Már régen megpró-

bálták és erre az ottani hitközség kötelezte magát arra, hogy menzát állít a bocherek számára. De a rendőrtanácsos mégis sajnálja az ottani orthodox zsidók pénzét. Elbivatta azt a néhány bochert, akik ott tanultak és öt évre kitiltotta őket Békéscsaba területéről. Bizonyára fiennállanak még a régi törvények Magyarországon, amelyek ezt nem engedik meg. Jól nézne ki a társadalom, ha minden segélyre szoruló diákot ki-zsuppoltatna. A legtöbb egyetemi hallgató szeretné sátorfáját, vagy szegényes batyuját és mehetne Kükutyinba — zabot hegyezni. Bár nem tudjuk, hogyha odaérnek Kükutyinba és zabot hegyeznének — ha történetesen zsidók volnának a szerencsétlenek — nem-e állana elő a kükutyini rendőrtanácsos ur és azt mondaná: „tessék menni Békéscsabára, talmudistának, mert a zabhegyezés nincsen általunk engedélyezve. Annál kevésbé, mert a zabhegyezés terén is numerus klauzuzust vezetünk be...”

Ahogy a német kormány

elveszi a zsidók vagyonát

A német birodalom által kiadott pénzügyi kimutatás szerint október havában tíz millió márkát vételezett be a birodalmi kincstár menekültügyi adóban. 1937 eleje óta több mint negyvenkét millió márkát vételeztek be ilyen címen, ami azt jelenti, hogy 170 millió márka tőke került ki a német birodalomból. Hogy mi ez az adó? Olyan személyektől inkasszálják, akik új exisztenciát alapítanak külföldön. Már pedig ki alapít külföldön exisztenciát? Akit kiüldöznek. Kiket üldöznek ki? A zsidókat.

De még ez a sokmillió sem elég a német kormánynak. Felmerül bennük a kérdés, hogy miért kapjanak ők a „zsidó vagyonból” 25—30%-ot, amikor elvehetnek 100%-ot. Eddig úgy tettek, hogy olyanoktól, akik emigrációba mentek, megjelentettek egy rendeletet, amely szerint az illetőnek minden Németországban található vagyonát elkönfiskálják. Mostanában megjelennek újra ilyen nevek a hivatalos lapban, de nem politikai emigránsok nevei, hanem rendszerint gazdag zsidóké, akik, ha csak 8 napra is eltávoznak külföldre, hogy letelepedésük ügyében szétnézzenek, azonnal megjelenik a rendelet, amely szerint elkönfiskálják az országban levő vagyonát. Rájöttek arra, hogy kár meghagyni a zsidónak bármit is. Miért kiengedni 170 millió márkát egy év alatt? Sokkal jobb és biztosabb, ha mindent elvesznek. És akkor ott áll a szerencsétlen zsidó ember, aki tegnap még ingatlanok felett rendelkezett, meg üzlete volt — egyetlen pfenning nélkül. Régen, a középkorban ott álltak a német rablóvagatok az országutakon csapataikkal, arment a zsidó vándor kereskedő és elrabolták mindenét. Most modernebbül megy ez. Még páncélba sem kell öltözni, meg zsoldosokat sem kell tartani, (azaz hogy rohamcsapat-zsoldos) és a hivatalos lapban megjelenő elkobzási rendelkezéssel elérhető a cél. A legfőbb cél: a hitleri uralom lényege és igaz eszménye: elvenni a zsidóktól a pénzt. Szépszerével, erőszakkal, nyaktilóval, rágalommal, gázsággal — mindegy.

Fő a rablás!...

Fiatalság és üdeség kozmetika nélkül!

Fiatalság és üdeség — ez minden nőnek leghőbb vágya! Hogyan érheti ezt azonban el költséges kozmetikai kenőcsök és keverékek nélkül?!

A válasz egyszerű! Keresse a kedvező megvilágítást!

Ehhez mindössze csak néhány új

Gondoljon egészségére!

Lássa el magát **SENLASLO** (Szt. László)

fertőtlenítő toalettszappannal **UDIL — Fehérit — Fertőtleníti!**
DENTONAL fogpasztával

Rágalmazási per, egy hitközségi kizárás miatt

Gyöngyösön történt. Az orthodox hitközség, amelynek főrabbija Jungreis Antal, egy hitközségi tagot kizárt a hitközség közbenjöttével a hitközség kebeléből, amiért az illető szombaton kinyitotta üzletét. A kizárt tag beperelte a főrabbit és Herman Miksa hitközségi elnököt rágalmazás és becsületsértés címén, mert egy, a templom előcsarnokában kifüggesztett táblán erős szavakban megbélyegezték az illető szombatszegő kereskedőt. Az első tárgyaláson a bíróság úgy ítélkezett, hogy a főrabbit felmentette, ellenben az elnököt 200 pengőre ítélte. Felebbezés folytán magasabb bírói fórum elé került a per, amely helybenhagyta az elsőfokú ítéletet, de az indokolás szerint nem azért, mint-ha a kizárás ténye dehonosztáló volna, vagy talán ezzel a hitközség súlyos sértést követett volna el az illető ellen, hanem azért, mert a kifüggesztett templomi ítéletben sértő kitételek voltak.

Nagyon érdekes a per tárgya és az ítélet is. Ez azt jelenti, hogy ahol más hitközség van, ott hi lehet zárni olyan orthodox zsidót, aki eddig zárva tartotta üzletét és most szombatszegést követ el. A magyarországi ortodoxia ezen a téren valóban erélyes és uttörő munkát végez, amit nálunk Ardealban nem igen tudnánk utánozni, mert itt sokkal toleránsabb az ortodoxia. Kivéve olyan helyeken, ahol a főrabbi személyes presztízsével igyekszik odahatni, hogy a szombatszegő ortodox zsidók minél számosabban zárják be a szent napon üzleteiket.

A gyöngyösi per mindenesetre tanulságos és érdekes. De szomorú is. Hogy akad egy zsidóember, aki nem elég, hogy szembe helyezkedik a legfontosabb törvényeinkkel, még perli is a főrabbit, amiért az „bátor” volt kizárni a tagok sorából.

Kik találták ezt ki?

A müncheni „Az örök zsidó” kiállítás elindult propaganda útjára a német birodalomban. Nemcsak a zsidó az örök vándor, hanem a róla összeállított kiállítás is. Miután a münchenieket már „felvilágosította”, most Berlin felé vette útját. Az indulást boldog örömmel jelenti be a „Völkischer Beobachter”, amely nagy cikkében a következőket írja:

„A látogató első benyomása: a borzalom a rombolás képei. Anyira elrettentőek ezek a képek, hogy mindenki kérde: Hogyan találhatnak ki emberi agytekervények ilyen rémségeket? Micsoda emberek ezek, akik ilyet kitalálnak és végrehajtanak?”

Mi is ezt kérdezzük. Csak hogy egy ki-

csit másképen. Ő ugyanis, a német antiszemita lap cikkirója bennünket aposztrofál ezekkel a kedves szavakkal. De ez a retorikai kérdés nagyon ügyetlennek látszik. Ha elfogulatlan olvasó veszi kezébe ezt a lapot, akkor benne is felmerül a kérdés: milyen emberek azok, akik ilyet kitalálnak és végrehajtanak?

Ez már „stimmel”. Mert ezt minden józan ember kérdezheti, hogy miképpen találhatnak ki ilyen rémségeket emberi agytekervények? De ez a kiállításra vonatkozik. Feltétlenül arra, hogy vajon micsoda fenekvadak lehetnek azok, akik a gyűlölet infernóját közel akarják hozni embertársaikhoz?

Vajon kik lehetnek ezek? Emberek? Nem hisszük. Csak nemzeti szocialisták. Embertelen emberek. Élükön a vezér: Julius Streicher!

Az ICA konferenciája és a Brazília elleni panaszok

London. — A Jewish Colonisation (ICA) elnöke: Sir Osmond d'Avigdor Goldsmid a Londonban megtartott évi konferencián általános áttekintést nyújtott a világ zsidóságának helyzetéről. „Nagy szomorúsággal állapítom meg — mondotta az elnök — hogy az utóbbi évben, a zsidóság helyzete súlyosan romlott világszerte. Nincsen ország a világon, amelyben ne találkoznánk szerencsétlen menekültekkel, akik otthont keresnek. Az ICA-nak és a többi zsidó szervezetnek mindent meg kell tenni, hogy elhárítsák a katasztrófát. Ami bennünket illet, el vagyunk határozva, hogy mindent elkövetünk az irányban, hogy anyagi helyzetünknek és technikai lehetőségeinknek legvégső fokáig eleget tegyünk a kötelességeinknek. Ami az ICA munkáját illeti, rá kell mutatnunk arra, hogy vezérigazgatónk délamerikai útja alkalmából, programunknak megfelelően számos zsidó családot telepített le az argentinai rezerva-földeken és dacára annak, hogy nem volt kellő mezőgazdasági előképzettségük, a telepítés elég jól sikerült. Ez évben tovább dolgozunk ebben az irányban. A zsidó telepítők megerősítik pozíciójukat Argentínában és az egész zsidó nép nevében köszönet jár az argentinai kormánynak ezért a megértő gesztusáért.

Ezzel szemben a brazíliai kormány másként viselkedett. Dacára annak, hogy a Rio de Janeiro-i államban a mezőgazdasági kolónia előmunkálatai csaknem befejeződtek, házak épültek, maliorációs és más munkák befejeződtek. Utak és hidak épültek, amikor a német-zsidó kitünően képzett telepítői el akarták foglalni a nagy költséggel és fáradsággal előkészített kolóniát, a brazil kormány hirtelen betiltotta azok letelepülését és a bevándorlási engedélyt nem akarja kiadni. A brazíliai hatóságoknak ez az eljárása sem jogi, sem gazdasági, de legkevésbé humanitárius szempontból nem érthető. Nem hisszük, — fejezte be Sir Osmond beszédét, — hogy egy olyan állam, amely eddig a humanitás és nemes érzések alapján állott, most mereven elzárkózzék ilyen feladat elől, amely számára csak hasznalható lehet. Reméljük, hogy ez ügyben, nem mondták ki még az utolsó szót.

Wasserstrom Sándor:

Bucuresti - a választások előestéjén

Plakát, plakát, plakát! Ez dominál az egész városban. Delbos francia külügyminiszter látogatása az egyik nagy eseménye a fővárosnak, a másik: a választások. Van-e összefüggés a kettő között? Nincs, de ha akarjuk, mégis van. A szélsőjobboldal nem látja szívesen, hogy a nyugateurópai demokrácia egyik legprominensebb reprezentánsa a román főváros falai között időzik. Mintha közvetve azt hirdetné a Capitala: *Vigyázzatok emberek, mert gigászi harcát vívja a világ demokráciája a fascizmussal és most eldönti a román nép, meg az ittélő kisebbségek, hogy akarnak-e továbbra is együttműködni s a francia-angol-amerikai hatalmas összefogás egyik jelentős kiegyensúlyozója lenni, vagy talán a német-olasz-japán agresszív külpolitika járszalagján, a véres kataklizmák előidézői közé igyekeznek rohanó léptekkel.* Delbos külügyminiszterrel való tárgyalások azt jelentették, hogy a külpolitika a régi mesgényen halad, ami nem változik meg semmiesetre sem, akármelyik posszibilis párt is kerülne ki győztesen a december 20-iki választásokból. Csak ha szélsőjobboldal kerülne előtérbe, ami remélhetőleg nem következhet be — akkor volna meggondolkoztató a helyzet.

AZ UCCA ÉS A KÁVÉHAZ

A rikkancsok most talán még erősebben kiáltozzák a lapok címeit, mint eddig. A nagy lapok épen úgy, mint a gombaként felburjánzó tiszavirágéletű „orgánumok” a választás jegyében irnak, dolgoznak és agítálnak. Mindegyik a maga meggyőződése szerint. Óránként jönnek ki a rotációs gépekből a nyomdafestékszagú ujságok és a főváros közönsége olyan lázzal veszi őket, mintha valami világrengető eseményről adnának hírt. Röpcédulák osztogatása is megkezdődött, természetesen mindegyik párt a maga mindenhatóságát s egyedül idvezítő voltát igyekszik igazolni. Lehet, hogy a nem bennszülött ember impressziója az enyém, de úgy vé-

lem, hogy sehol a világon, de Bukarestben sem lehet új tömegeket az „idvezítő” és „új messiási” igékről meggyőzni, akármennyi a propaganda és bárhogy is kiáltanak a rikkancsok. Vidéken más a helyzet. A falusi lakoságnál egy jó szónok, egy sokat ígérő kortes, vagy jelölt még befolyásolhatja a közvéleményt, de itt Bukarestben a kereskedő épen úgy tudja, hova fog szavazni most, mint tudta három hónappal ezelőtt. De tudja és tudta a munkás is, meg a tisztviselő is. Legfeljebb figyelmeztetés a sok agitáció arra, hogy feltétlenül szavazzon, mert az egyéni érdek is ezt kívánja.

Másik nagy megnyilatkozása a közvéleménynek — a kávéház. Ez már háboru utáni termék, régebben csak a jobb emberek jártak a Capsába, most azonban ez egészen háttérbe szorult és egészen nagystilű kávéházak létesültek, egészen nyugateurópai, vagyis jobbanmondva középeurópai értelemben. (A kávéház inkább közép-, mint nyugateurópai „intézmény”). Vannak olyan kávéházak, ahol nagykarimájú kalapos emberek ülnek, nagyrésztük szakállas és „hosszu orru”, ami azt jelentené másutt, főleg az árja törvények szerint, hogy itt zsidók ülnek. Pedig nem azok. Egyáltalában nem azok. Hanem „fajrománok”, akik így öltözködnek és ruházkodnak és régi szokás szerint kalapban ülnek a délutáni fekete mellett. Hosszu orru görögök, akik itt csinálják a politikát, fanaróitak —

	Togal-tabletták biztosan gyógyítanak:	
	Rheumát Köszvény Újidegzsábat	Idegfájdalmakat Spanyolnáthát Fejfájást és Hűléses betegségeket
Ha több mint 7000 orvos, klinika és kórház önként beküldött közjegyzőileg hitelesített írása a Tozal kitűnő hatását igazolja. Ön is teljes bizalommal használhatja. A Tozal az Ön házi gyógyszeréi közül se hiányozhat. Gyógyszertárakban és drogériákban. Lej 52.-, 130.- (és Lej 12.-).		

Salamon király és a halászsok

Ruben Hájemini és Simon Hágileádi: szentföldi halászsok voltak. Bölcs Salamon király idejében. Miért nevezem Rubennek az egyiket, Simonnak pedig a másikat, holott ugyanannyi joggal — hiszen a történetet, amelyet elmondok, én gondoltam ki — Dánnak és Nástálinak is nevezhettem volna a halászsokat. Édes ifjúkori emlékek idéződtek vissza a lelkemben; a gemorében a melámedom is mindig azzal a kettővel példálózott... Ruben mondja: a tálsiz az enyém, Simon mondja: de bizony az enyém!

Ezért Ruben és Simon az én két hősom.

Nos, Ruben Hájemini és Simon Hágileádi: szentföldi halászsok voltak. A „jám kineresz”, köznyelven a genezárethi tó, volt a birodalmuk; minden hajnalban beveztek a tóba, kifeszítették hálójukat és meghúzták. Ami zsákmányuk sikerült, azt bevitték Tibériásba és eladták, nyáron pedig, mikor Salamon király a jeruzsálemi hőség elől odamene-kült és nyaralójában töltött egy-két hónapot: ha egy-egy szokatlan nagyságu királyi hal ment a hálóba, egy-egy természetes ponty vagy negyedfél arasos csuka, azt vagy Ruben vagy Simon a király ur konyhájába vitte, — aszerint, hogy ki fogta a halat — és háromszoros pénzt kapott érte. A konyhamestertől persze, nem magától a hatalmas királytól.

Egy nyári nap reggelén, mikor behúzták a hálót, a sok közepes és kicsiny hal közt Ruben hálójában is, Simonéban is egy-egy négyarasos nagy márnahal csapkodott. S mintha ikrek lettek volna, mint a halak nagy máczorban, ott, ahol a pijut mondja: Mázl ádor dógim és mellette illusztráció van, két egyforma hal — nos, mintha ikrek lettek volna, olyan tökéletesen egyforma volt a két márna; hajszálnyira egyenlő hosszú és egyenlő vastag volt mindkettő.

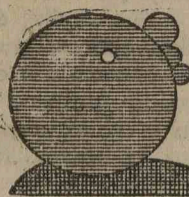
— No, ezt beviszem a palotába, — örvendezett Ruben is, Simeon is és mindegyik külön vályuba tette a magáét. De mert még korán volt, — a konyhamester ilyenkor még alszik — leheveredtek a par-ton és hálát adtak Istennek a jó fogásért.

Hát, ahogy ott fekiáltak egymás mellett a páz-siton, a csavaros eszü Rubennek tetszetős ötlete támadt. Ha ő csodáját kelthetné a halának, egyenesen a királyhoz vihetné és az gazdagon megjutalmazná érte.

Gondolkozott, tündődött, egyszerre csak felugrott fektéből.

— Hallottad, Simon szomszéd, mit mondott most fennhangon az én márnám? Azt mondta: önként mentem a hálódba, Ruben. Tudom, hogy le-öletés vár reám, mégis boldogan mentem a hálódba, Ruben; csakhogy a király ur asztalára kerüljek. Dicsőbb véget nem kívánhatok magamnak, mint azt, hogy a felkent király ur egyen meg.

Kövérvagyok és ezért

Koprolt szedek ↓

KOPROL
CSOKOLÁDÉ
A TÖKÉLETES HASHAJTÓ

bár a zsidók sem tömpeorruak a fővárosban. Sőt!

MANIU AKTIVITÁSA

A belpolitikai élet, az ucca és a kávéház, de még a vasuti fülkék sem szünnék meg tárgyalni azt a kétségtelen nagy eseményt, hogy Maniu Gyula kilépett passzivitásából és a „badacini remete” most már az Athéne Palace luxusszálloda „remetéje” lett. Maniu azért nem szünt meg rejtély lenni. Mi sem értjük elgondolásait. Egyik nap mintha ultrafascista volna, dicsőíti Hitlert és Mussolimit. Másnap már újságoknak adott interjújában megcáfolni igyekezik a híreket és csak a „Patria” közléseit mondja autentikusnak.

Maniu megjelenésében van valami színx-szerű. Ki érti azt a megállapodást, amelyet Zelea Codreanuval kötött? Nem mindég az a faktum, amiről kommunikéznek. Hogy csak a választások tisztasága és a többi — az mind kombináció. Ki tudja, nem-e a kombináció az igaz és ez csak a takaró? Lehet viszont, hogy az igazság az, hogy ezzel leszerelte az alkotmány legerősebb támadóját és legális keretek közzé szorította és ezzel a maga táborába asszimilálta ezt a szélsőségre igen-igen hajlamos pártot?

De miért is ne szabadna épen neki kacérkodni a szélsőjobbal, amikor a liberálisoknak sem esik le az aranygyűrű az ujjukról, amiért Vaidával és Jorgával barátkoznak.

Junián is dolgozik, meg a szociáldemokraták is, vajjon elérik a két százalékot? Min-

Simon Hágileádi sem eselt éppen a feje lágýára. Azonnal felfogta, hogy Ruben szomszéd ezzel voltaképen mit akar és ő is felugrott és vitatkozni kezdett.

— Nem a tied, az én márnám szólalt meg. Tisztán hallottam, hogy énhozzám beszélt. Azt mondta a márnám: önként mentem a hálódba, Simon. Tudom, hogy leöletés vár rám, mégis boldogan mentem a hálódba, csakhogy a király ur asztalára kerüljek. Dicsőbb véget nem kívánhatok magamnak, mint azt, hogy a felkent király ur egyen meg.

Ruben persze tagadta, hogy Simon szomszéd márnája volt a beszélő hal, ez utóbbi pedig tagadta, hogy a Rubené volt, aki megszólalt. Ezen aztán összevesztek csunyaúl és majdnem ököltre mentek egymás ellen a pörlekedők.

Arrajáró emberek hallották a pörlekedést és azt mondták: — Hiába nyelveltek akár napestig is. Sajfet elé kell vinni a dolgot, az tegyen igazságot a keltőtök csodálatos ügyében.

Nosza felkapta mindegyik a maga vízzel tele vályuját a márnával és bementek Tibériásba a bíróhoz. Velük együtt a kíváncsiak dandára.

Előadták neki a dolgot, izgatottan, szenvedélyesen, hangosan. Sokáig is töprengett a safft, végre huzamosab gondolkodás után azt mondta ki ítéletül a két halásznak, hogy mindegyik halat a közepén kereszbe kell vágni és sorshuzás döntse el, ki vigye a fejes, ki a farkas felét a király ur elébe.

den kis párt álma: két százalék, mert ha ennél kevesebb, akkor nincs semmi.

A ZSIDÓ UCCABAN

Egyetlen párt sem hanyagolta el a zsidók által lakott részeket. Mindegyik épen úgy folytatja itt is a plakátháborút, mint a Calea Victoriein. Láttam a választások előtti napokban a péntekesti zsidó uccát. Itt is van „korzó”, ahol vidáman sétálnak a jiddisül és hangosan beszélő fiúk és lányok. Hangosan, mert általában nem halk a tónus Bucurestiben és a fajbenschülött is hangos, hát még ha egy kis zsidó „mentalitás” is vegyül bele? Nagyon elfogult volnék, ha azt mondanám, hogy csak politikáról esik szó itt Vaca-restiben és Dudestiben, ami a pesti Királyuccának és környékének felel meg.

Figyelem, épen plakátot ragasztanak egy nap az uccán. Codreanu programja kerül a falra. Úgy látom, hogy Codreanuék e téren a leggyakorlottabbak és legügyesebbek. Akik ragasztják, zengzetes nyelven társalognak egymással. De ez a „zengzet” nem román, hanem jiddis. Szegény zsidó fiúk, mert más kenyerük nincsen.

„Dész Haus zollst Du nicht verfehn” — mondja az egyik, mire a megszólítottat én is megkérdelem, hogy miért ragasztja épen ő a „Totul pentru țara” plakátjait. Ha angol volna, azt mondaná: business is businnes. De ő ezt egyszerűbben úgy fejezi ki: „Iár Geld!”

MI LESZ? KI GYŐZ?

A Zsidó Párt természetesen a fővárosban is épen úgy részt vesz a harcban, mint a többi pártok. Ők is elárasztják a várost plakátokkal, röpcédulákkal, de a román nyelvű zsidó lapok is közkezen forognak. Itt is vannak esténként propaganda gyűlések, mert ha előbb elmondottam, hogy az egyes pártok nehezen verbuválnak új embereket, mert kialakult világnézete van, mint szavazónak, viszont ezt nem lehet mondani a zsidókra. Ők bizony gyakran még az asszimiláció vizein eveznek s még hallatszanak hangok, amelyek egyes pártok mellett törnek lánzsát. A zsidó uccában feltétlenül kell az agitációs meggyőzés, mert csak így lehet a Zsidó Párt listáját Bucurestiben győzelemre vinni. Ha a főváros zsidó lakossága e téren egyöntetűen lépne fel, a 2% a zsidóságnak feltétlenül biztos volna. Itt még sok a teendő, itt még sokat kell dolgozni, de volna is eredménye! Míg más pártok a vidéken kell dolgozzanak, addig a zsidóság az ardeali városokban és falvakban, ugyyszintén a bukovinai és basara-

Tudja-e azt, hogy a melankolia legtöbbször az élet-erő csökkenésére vezethető vissza.

A vér és a szervezet sejtjeinek URODONAL kezeléssel való alapos és lelkiismeretes kitisztítása után, meg-
lepetéssel fogja tapasztalni, hogy visszanyerte életked-
vét és vidám életöröm teszi boldoggá.

Az URODONAL-t az egész világon ismerik, ez a szer nagyon sok —
szervezetet romboló — szenvedést szüntet meg.

Az URODONAL - megóvja a REUMÁTÓL, MIGRÉNTÓL, MAJROHAMOK-
TÓL, VESE ÉS HÓLYAG BANTALMAKTÓL, KIÜTÉSTÓL, ELHIZÁSTÓL
ÉRELMESZESEDÉSTÓL ÉS AZ IDŐELŐTTI MEGÖREGEDÉSTÓL.

AKI
URODONAL-t
szed, jól érzi magát

CHATELAIN ÉSZITMÉNY MEGBIZHATÓ MÁRKA

Szedjen minden este egy
táskánál URODONAL-t
egy kevés vízben.

biai zsidók hívei a Zsidó Pártnak. Akik vacil-
lálnak, azok az ó-királyságbeli zsidók. Nekik
vannak nemzeti parasztpárti, vagy liberális
„kapcsolataik”. Bár ha a fülke sötétjében ki-

nyílik a lista, a „Votat” ki tudja, hova kerül?
Bucuresti választási lázban ég! Döntő
fontosságú az ország közeljövője szempont-
jából az eredmény. Vederemo!

— Hogyisne! — dühöngtek a halászok. — Vagy az egyik hal beszélt, vagy a másik... Én nem vágom ketté az enyémet... én sem az enyémet... a másik sajtet tán okosabb lesz... menjünk el a másikhoz a pörünkkel.

Goromba megjegyzés volt nagyon, hogy a másik sajtet okosabb lesz az elsőnél, de hát ki tanítson halászbembereket illemre?

A tibériási másik sajtet csak mosolygott. — Véges ember nem döntheti el — mondta — hogy melyik a két hal közül volt a beszélő hal. De nem a közepén keresztbe, hanem hosszába kell elválni a két halat és az egyik a jobb, a másik a bal felét vigye fel a mi felséges urunknak. Mert hogy nem lehet tudni, a kettő közül melyik hal beszélt: a beszélőnek legalább a fele jusson oda, ahova kívánkozott. Még pedig az a fele, ahol az agya és a szóra kinyílt szája van.

— Hogyisne?! — zugolódta másodszer is. — Előhal helyett megölt halat vigyünk a királynak? És én csak a felét... én is csak a felét? Holott tudom, hogy az enyém volt a beszélő hal! Most hová menjünk, kihez menjünk a pörünkkel?

— Egyenesen a király elé — ajánlotta egy tibériási ember.

Félóra múlva már Salamon előtt hajlongott a két halász. Előbb Ruben mester beszélt, utána ellenfele, Simon és elmondta azt is, mint itélt az első, mint azután a második sajtet.

Salamon király figyelmesen hallgatta, mit beszéltek a pörösködő halászok, majd gondolkozás után így szólalt meg:

— Akár hosszába a két halat, akár keresztbe: egy sem jó. Ez csak annyi volna, mint az igazságnak a fele, már pedig a féligazság nem igazság. Meg kell állapítani, hogy melyik hal beszélt, az lesz a teljes értékű igazság.

— Az enyém beszélt — állította Ruben... de biz az enyém beszélt — volt a Simon halász válasza. — Azt majd én mondom meg, hogy kié volt — mosolygott rá Salamon király a két peresre. Nagyszerű ötlete támadt, azért derült és mosolygott a király.

Ruben halászhoz fordult. — Nemde azt mondta a hal, hogy önként ment a hálódba, te Ruben?

— Igenis, hatalmas nagy uram. Azt mondta, hogy magától, önként ment.

— Te meg azt állítod, Simon halász, hogy a te halad volt, aki beszélt?

— Igenis, hatalmas király uram. Az én halam mondta, hogy önként ment.

— Nos — mosolygott a bölcs király — megtudjuk ám mindjárt, hogy melyiketek hala ment önként a kifeszített hálóba. Jöjjetek utánam le a tóhoz és mindegyiketek hozza a maga halát.

S mikor lent voltak a tónál, a bölcs király megparancsolta a két halásznak: — Te is, Ruben Hájemini, ereszd vissza a haladat a vízbe, te is, Simon Hágileádi, a magadét.

— Megtörtént, hatalmas király — jelentette Ruben is, Simon is.

— Most evezzen be mindegyiketek a tóba és mindegyiketek meritse meg a hálóját, az bizonyára megteszi most is. Nos, lássuk Ruben Hájemini, hogy a tied megy-e vissza, vagy a te hálódba megy-e, Simon Hágileádi?

Az összesereglett emberek, akik hallották, mit mondott a király ur, szinte megmerevedtek a bámulattól. Ekkora bölcsesség csak Istennél van és Isten után csak a király ur fejében.

Ruben is, Simon is, ezalatt verejtékesen halászott, de csak káraszt fogott az egyik, törpe pontyot és csukát a másik. A két hatalmas márna messze elkerülte a veszedelmet és azóta tán már ott uszkált, ahol kifolyik a Járdén a tóból.

— Az én ítéletem pedig az — dörögte most az igazságos király — hogy te, Ruben Hájemini, tizenkét sékel büntetéspénzt fizetsz, te pedig, Simon Hágileádi, egy sékellel többet, tizenháromat. Te, Ruben halász azért, mert hazudtál; nincs beszélő hal sehhol a világon, te pedig, Simon halász, egy sékellel többet fizetsz, mert hazugságba kapaszkodva hazudtál...

Persze, hire ment a dolognak, Tibériásból más-hová is az országban és a ragyogó Jeruzsálem ujjongott. Tökéletes igazság csak a Teremtőnél van és a Legfelsőbb után csak a király urban, Slajmo ben Cs. Gy.

Uj hírek

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
I. Etia, Strada Miron Pompiliu 8
Telefon: 440

"Népunkt" cikkeinek utánnyomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak:

1) Oldal: Hítközségeknek és vállalatoknak	500 lei
Magánosoknak egészévre	300 "
félévre	160 "
negyedévre	85 "
2) Oldal: Csehszlovákiában	120-80, 45, 25 ck.
Jugoszláviában	180, 95, 50 dinár
Magyarországon	24 pengő
A többi államokban	10-5 dollár

Naptár 569

Hétfő: Tevet 13, december 17.

Szombat: Tevet 14, december 18.

Heti szidra: יְהוָה

Heti haftora: ויקרא ימי דוד

Szombat kezdete:

üzlet bezárás 4.15

gyertyagyújtás 4.25

Istenisztelet kezdete 4.37

Szombat befejezése 5.30

Szavazzunk-e a román pártokra?

Ha akad még közöttünk, romániai zsidók között egy-egy tájékozatlan és naiv lélek, aki azt hiszi, hogy jobban védi meg magát, ez esetben rosszul felfogott érdekeit, ha a román pártok valamelyikére szavaz, akkor a pártoknak álljon itt alant emlékeztetőül, okukul három nyilatkozatot, amelyet három román államférfi tett.

Az egyik: Franasovici belügyminiszter, aki tehát az autentikus liberális párt nézetét képviseli nyilatkozatában.

A másik: Maniu Gyula, a nemzeti párt elnöke, akinek őszinteségéhez és megfontoltságához semmi kétség nem fér.

A harmadik: Goga Octavian, a megértő és tisztességes zsidógyűlölvé lett politikus, aki azonban nyers őszinteségével felnyitja a zsidó szívet is.

Íme a nyilatkozatok:

FRANASOVICI BELÜGYMINISZTER: A ZSIDÓ KÉPVISELET A ZSIDÓ LAKOSSÁG JOGOS KIVÁNSÁGA

— A kormány jóindulatu semlegességét tekintve a Zsidó Párt választói listáinak a megválasztását és biztosítani kívánja a legteljesebb választási szabadságot a Zsidó Párt választói számára. A kormány megértéssel viseltetik a romániai zsidóság ama jogos kivánságával szemben, hogy ügyének képviselőjére saját képviselőit küldje be a parlamentbe.

MANIU GYULA: AZ ADOTT HELYZETBEN NEM REFLEKTÁLOK A ZSIDÓ SZAVAZATOKRA

— A múltban nem egyszer haladtunk előre a választásokon. Ezúttal a nemzeti párt vezetősége már eleve arra az álláspontra helyezkedett, hogy egyetlen párttal sem köt választási megállapodást, hanem kizárólag saját erejére támaszkodva vegyen részt a harcban.

— Az adott politikai helyzetben nem lehet a nemzeti párt számára a zsidó szavazatok. Nem is reflektálnak a zsidó szavazatokra.

(Maniu Gyula fenti kijelentése a Zsidó Párt közlönyében hangzott el).

GOGA OKATVIAN: A ZSIDÓK MARADJANAK OTTHON, VAGY SZAVAZZANAK SAJÁT JELÖLTJEIKRE

— Azt mondom a zsidóknak, hogy legelőször ezen a választáson ne avatkozzanak be a mi dolgainkba. Románia most arra van hivatva, hogy verdiktet hozzon holnapi sorsa fölött. Zavaros időkben fokozott a nemzeti érzékenység és minden, ezen tisztázási folyamatba való idegen beszivárgás természetes és elkerülhetetlen erőszakkal lesz visszautasítva. Ezért azt mondom nekik: a zsidók maradjanak otthon, vagy állítsanak saját jelöltlistát és szavazzanak önmagukra. Akkor talán megtudjuk a szavazatok megszámlálásából, hogy hányan vannak. Nincs mit keresniük ebben a családi veszekedésben és ha mégis beütnék az orrukat, kiteszik magukat annak, ami minden idegennel megérint, ha beavatkozik egy családi veszekedésbe. A román tömeg reflex magatartása velük szemben attól függ, hogyan fogják megérteni ezt a figyelmeztetést, amelyet erről a helyről határozottan intézek hozzájuk.

— Japánban is terjesztik az antiszemitizmust. A berlin-tokioi bolsevistaellenes megállapodás első terméke, hogy Japánban, ahol igen kevés zsidó él, szintén utat talált a németországi antiszemita propaganda. Japán hivatalos körök és a sajtó versengenek a zsidóellenes politika terén. A „cion bölcsek” jegyzőkönyveit is elvitték Japánba. A lapok a zsidóság terhére írják, hogy ők szították fel a kínaiak harci kedvét a japánok ellen. A tokioi „Hochi” című lap Sanghaiból külön tudósítást küldött a „zsidó összeesküvésről”.

— Az utolsó rádióévad legkiemelkedőbb eseménye a DURA-OPTIMA FŰTŐ-ELEMEK (szárazakkumulátor) bevezetése volt, amelyek telepés készülékeknél nélkülözhetetlenné váltak. Teljesítményük óriási, normális terhelésnél egy évig is állandó fűtőáramot szolgáltatottak. Az elemeket nem kell sem tölni, sem kezelni, a bekapcsolástól teljes kimerülésig állandó fűtőáramot szolgáltatnak. Minden szaküzletben kaphatók. Technikai leírással rendelkezésére áll a DURA-MŰVEK R. T. Timișoara.

— Jövő év februárjában Tel-Aviv személyszállító kikötő lesz. A napokban sir Arthur Wauchope ellátogatott Tel-Avivba és megnézte a kikötőmunkálatokat. A zsidó kikötő-bizottság elnöke és az Anglo-Palentine Bank igazgatója üdvözölte a kormányzót és kifejtette előtte a mostani teherszállító kikötőnek személyszállító kikötővé való átalakításának szükségességét. Közölte a kormányzóval, hogy ebben az irányban már meg is kezdődtek a munkálatok és 1938 februárjában a megfelelő épületek és berendezések elkészítése után Tel-Aviv zsidó kikötője turisták és bevándorlók befogadására is alkalmas lesz.

A vihart feltartóztatni nem lehet, mindent elsodor, ami ellenáll

A világhírű Gastro D. ledönti a határokat, futótüzként terjed az öt világrészben. Azok a hatalmas eredmények, amit ezzel a gyógyszerrel elértek a gyomor-, bél-, vese-, epe- és májbajoknál, a legjobb bizonyítékai annak, hogy emberek, akik 10-15 éve szenvedtek, ma már teljesen munkaképes emberek lettek s naponta százával küldik hálás köszönő leveleiket.

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban, vagy megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárában, Bucaresti, Calea Victoriei 124.

— Nyolc napos egyézséges fiugyermekeket örökbe adnék. Érdeklődni: Grosz Abraham Satmar, Str. Micu Klein 6.

— Eljegyzés. Simon Dezső Sighisoara és Lázár Rellus Suat, jegyesek. (M. k. é. h.)

— Képeskönyv az „Örök Zsidóról”. A müncheni antiszemita kiállítás katalógusát egy képeskönyv helyettesíti, melyet dr Hans Diebow állított össze és Franz Ekar G. m. b. H. adott ki. A „zsidó barbárság” megtestesítői között — felvonul Moses Meldelsohn, Heine, Gustav Mahler, Bruno Walter, Max Lieberman, Albert Einstein, a két Zweig, Reinhardt. Külön cikk torzítja el a Rotschildok szerepét. Éjszakai mulatók, börtönök, politikai gyűlések és utcai jelenetek fényképein mutatják be a zsidóság lelkivilágát. Freud fényképe mellett egy elmebeteg erkölcsmerénylő fényképe van elhelyezve. Dreyfus képe alatt pedig a magyarázó szöveg az, hogy a zsidók mérhetetlen összeget áldoztak kiszabadításáért. „Három hecczsidó” felirat alatt Einstein, La Guardia, Stephan Wise csoportképe látható.

ארטה. כשר

bodegámat áthelyeztem a Strada Azilul de Noapte 12 sz. alá (Teatru Regina mögött). Ugyanott egy elegáns, tiszta vendéglőt nyitottam. Olcsó árak, pontos kiszolgálás. Szíves pártfogását kéri J. GELBSTEIN. (volt Bodega Postei, București.)

— A zsidók helyzete Uruguayban. (Montevideo). Az utóbbi időben Uruguayban is antiszemita agitáció észlelhető, amelyet főleg a német nemzeti klubból élesztenek, mely ott megalakult és nemzeti szocialisták állanak az élén. Az antiszemitizmus leküzdésére alakult liga külön gyűlést tartott, amelyen megtárgyalták, miképpen lehetne a náci és spanyol-fascista (falangista) zsidóellenes propagandát leküzdni.

— Jeruzsálemet egy három tagból álló bizottság vezeti. (Jeruzsálem). Megbízható helyről nyert értesülés szerint a kormány fel akarja oszlatni a jeruzsálemi városi tanácsot és helyébe egy hármast bizottságot ki nevezni és azt megbízni az ügyek további vezetésével.

A Masz Kahisztadrut az erdélyi cionizmus próbaköve

Az akció sikere **biztosítja** a Zsidó Nemzeti Szövetség szervezeti, kulturális és szociális hivatásának betöltését és **lehetővé teszi** az erdélyi zsidó ifjúság átrétegesítésének megoldását.

A döntő fordulat előestéjén a 12-ik órában a Zsidó Nemzeti Szövetség Erdély zsidóságához fordul és kezébe teszi le az erdélyi zsidóság és erdélyi cionizmus sorsát. A Zs. N. Sz.-t a

Masz Kahisztadrut

teheti képessé történelmi feladatainak betöltésére.

Az ardeali zsidók találkozóhelye

BERKOVITSNÉ

(Oradeáról)

orth. kóser étterme

(a baia-marei rabbi hechsere)

BUCUREȘTI,

Sir. Lipsicani 7.

Telefon: 462-91

Socet hátamögött. Postavámmal szemben
átszórógás erdeleji konyha!

— Antiszemita-e a fasizmus? A belgiumi „Le soire” római tudósítója az olaszországi német barátság kimélyülésével kapcsolatban felveti a kérdést, hogy lehet-e az olasz zsidóság helyzetének megromlásától tartani. A válasz az, hogy faji antiszemitizmustól nem kell tartani. A fasizmus a latinizmus eszméjét hirdeti, melyet a régi Róma példájára kíván megvalósítani, de ez nem jelenti azt, hogy másokat a fejforma és hajszin alapján kívánjon elbírálni. A cikk felsorolja azokat az olasz zsidókat, akik az itáliai szellemi életben előkelő szerepet töltenek be. A római egyetemen tanít Prof. Caesare Vivanti, az olasz kereskedelmi jog megteremtője, a polgári jogot Prof. Polacco tanítja, aki a piemonti herceget tanította közjogra, a törvényszéki orvostan előadója Prof. Salvatore Ottolenghi, a jogbölcseleté Prof. Giorgio del Vecchio. Az irodalom és történelem területén Prof. Alessandro d'Ancona, Monigliano, Frai, Fubini és Sabatiano Lopez tanárok működnek. Az olasz östörténet terén Alessandro de la Seta, az exakt tudományok terén Levi-Civitta és Volterra szenátor nevei említendők. Utóbbi kettő a pápai tudományos akadémia tagja is.

— Heves végtagfájdalmakat, bágyadtságot, főfájást és kábultságot, mely nálam erősebb meghülésnél rendszeresen jelentkeznek, évek óta állandó jó eredménnyel gyógyítja az azonnal alkalmazott Togal-tabletta.

— Zsidó Nobel-díjasok. Arranéze, hogy egy faj magasabbrendű, vagy alacsonyabbrendű voltát megállapítsuk, tudományosan elismert mérték áll rendelkezésünkre: a Nobel-díjakról való kimutatás. A Nobel-díjak odaítélésénél köztudomás szerint minden illegitim befolyás ki van zárva. A tizenötmillió lelket számláló zsidóságnak a következő Nobel-díj nyertesek vannak: Albert Michaelson, Gabriel Lippmann, Ascher államminiszter, Paul Ehrlich, Fritz Haber, Alfred H. Fried, Jaques Loeb, Bohuslav Brauner, Robert Bárány, Richard Willstaedter és három olyan nyerte, aki zsidó anyának fia: Eli Metschnikov, Paul Heyse és Anatole France. Ezzel szemben több mint ötvenmillió angol és negyvenmillió francia nemzetnek együttvéve nincs annyi Nobel-díj nyertese, mint egyedül a zsidóságnak. Ehhez a díszes sorhoz tartozik még Albert Einstein, akiről lord Haldane a Kings Collegeban azt mondotta, hogy a szellemvilágban nagyobb forradalmat csinált, mint Kopernikus, Galilei, sőt maga Newton, ugyszintén idetartozik Heinrich Rosenbusch heidelbergi tanár, aki a londoni geológiai társaság legnagyobb díját, a Wollaston-Medaillet kapta.

Látogassa Szőnyegkiállításunkat
meg új helyiségünkben
Str. Ep. Ciorogariu 4.

Szebbnél szebb perzsaszőnyegeket, bel- és külföldi fonalak. — Szőnyeg javítások. — Allandó tanfolyam

„ORIENT”

Schulhof Emilné, Oradea, Strada Ep. Ciorogariu No. 4. Telefon 1004.

— A francia protestáns egyház elnöke megbélyegzi az antiszemita mozgalmat. (Páris). A kelet- és középeurópai zsidók jogaiért küzdő bizottság értekezletet tartott Párisban Dorman szenátor elnöke alatt. Ezen az értekezleten felszólalt Brissaud Desmillet tábornok is, aki többek között a következőket mondotta: — A zsidók nagy mezőgazdasági teljesítményt mutattak Palesztinában. A palesztinai zsidó bevándorlás lehetőségei azonban korlátozottak ma. Ezért azt ajánlom, hogy nyissák meg Franciaország és a francia kolóniák, különösképpen Madagaszkár kapuit a zsidó földmunkások bevándorlására. Ugyanezen a gyűlésen dr Bregner, a francia protestáns egyház elnöke éles szavakban bélyegezte meg a németországi, lengyelországi és romániai zsidóüldözéseket. A kereszténység — mondta — sohasem felejtetheti el, hogy köszönettel tartozik a zsidóságnak.

— Mérgezik a palesztinai rendőrkutyákat. (Jeruzsálem.) Az utóbbi időben számos támadás történt arab részről a rendőrkutyák és azok angol ápolói ellen. Nagyon értékes, Délafrikából hozott kutyákról van szó, amelyek segítségével Palesztina különböző területén számos terrorakciót lepleztek le. Egyik kutya nemrég negyven kilométeren keresztül követte egy terrorista nyomát és akkor kimult, mert közben megmérgezték. A palesztinai kormány megerősítette az őrségeket, ahol a kutyákat őrzik.

— Montefiore beszéde Halifax lord németországi utazásával kapcsolatban. (London). Az Anglo Jewish Association és a Joint Foreign Committee elnöke: Leonard G. Montefiore a Board of Deputies of British Jews legutóbbi ülésén beszédet tartott, amelyben többek között a következőket mondotta: Mindannyian reméljük, hogy Halifax lord németországi látogatása sokban elősegíti a világbékét. Ezt főleg a zsidóság kívánja, mert a legutóbbi nagy háború utóhatása az a sok gyűlölet és szenvedés, amely a zsidóságnak osztályrészül jutott. A béke megővése szempontjából rendkívül fontos Anglia katonai felkészültsége. Ezért nekünk zsidóknak is érdekünk, hogy Anglia erős legyen. Most, amikor sok államban alacsonyrendűnek tartják a zsidót, ki kell hangsúlyozzuk, hogy a British Empire-ben minden ember egyforma, faji, nemzetiségi, vagy valláskülönbség nélkül. Lord Halifax berlini útja alkalmából, a vadászati kiállításra a népek békéjét propagálta. Nemrégiben megnyitott Németországban egy másik kiállítás is. Ezt a müncheni kiállítást is meg kellett volna néznie Halifax, ahol olyan férfiak nevét találta volna kigunyolva, meggyalázva, akiket az egész világ tisztel. A Németországból kiindult zsidóellenes propaganda számos országban súlyossá tette a zsidóság helyzetét. Semmiesetre sem lehet bizonyos országok zsidóellenes megnyilvánulásait, mint az illető országok belügyét tekinteni, mert ezek általános világérdeklődésre tarthatnak számot.

— Az új átjáró a Siralom falához. (Jeruzsálem). Sir Artur Wauchope főkörmányzó december 2-án meglátogatta a Siralom falát. Hírek szerint megtiltják rövidesen a zsidóságnak, hogy a Szent falat a régi tradicionális uton keressék fel, az arab negyeden keresztül, közbiztonsági okok miatt és az elmúlt évben épített, úgynevezett Cion-kapun keresztül közelítsék meg.

— Tel-Aviv új vásárcsarnokot kap. (Tel-Aviv). A város vezetősége elhatározta, hogy egy új vásárcsarnokot építtet, amelyre 40.000 fontot irányoz elő. Elhatározták ezenkívül, hogy az iskolai ifjuság ezentul uniformisban fog járni, amelynek anyagát belőldön gyártott szövetből fogják elkészíteni.

Az új

Dr. LENGYEL

SZANATORIUM

Cluj-Kolozsvár, Str. Gojdu 3

Románia legmodernebb gyógyintézete, a parktól körülvéve a város centrumában. Minden szobája terraszra nyílik, 500 m² tetőterasz van, ahol egész nap és az év bármely szakában nap- és légfürdőt lehet venni. Mindennél berendezett műtőterem és szülészeti szoba. Minden szobában hideg és meleg folyóvíz. Vizgyógyintézet. Belsőfürdő, amely krónikus bélbántalmak, székrekedések, epe- és vesekövek, károsító eredményeket ad. Electroterapia: ultra rövidhullám és minden más villamos kezelések. Modern Röntgen-berendezés. Laboratóriumok. A tetőterasz mirigygyógyintézet. Mindenképpen alkalmas és Romániában ritka. Fogó- és hízőkurák. Diétás konyha. Fertőző betegeknek kívül minden beteget fogad. Üdülő- és lábadozó betegeknek is alkalmas. Mérsékelt díjazás.

Szabad orvos-választás. Az intézetnek rituálé konyhája is van.

x BUCUREȘTIBEN ha jól és olcsón szeretne étkezni, keresse fel Herschkovits Samu kóser panzióját, Calea Rahovei 24 sz. (Tribunal mellett).

— AZ ÚJ PALESZTINAI FŐKORMÁNYZÓ. Tanganyika főkörmányzója és parancsnoka, Sir Harold Alfréd Michel Wauchope főkörmányzó utóda, a palesztinai kormányzói székben. Sir Harold 54 éves, 1905-ben lépett szolgálatba. 1917-ben Darfur alkormányzója, 1919-ben helyettes államtitkár, 1926-ban szudáni alkormányzó. Ugyanebben az évben szudáni főkörmányzó volt, majd 1935-ben a brit kormányt képviselő angol állandó mandátumbizottságnál. Sir Harold a bensülött-kérdésnek specialista, különösen az arab kérdésnek igen jó ismerője, amelyről számos tanulmányt írt. Artur Wauchope februárban hagyja el Palesztinát. (Az új főkörmányzó kinevezése lehet, hogy szubjektív megállapításunk ez, egy tekintetben mindenesetre elgondolható. Nem tudhatjuk, hogy Sir Harold mikor kerül ki a kinevezéséről, de még az a hír is, de lehet, hogy tévedünk és talán különösen keménykezű embert akartak az új főkörmányzóvá, amit Sir Harold Mac Michaleban talál. A szerk. megjegyzése).

— FÜZŐ ÉS MELLTARTÓ legújabb modellekben ROSENZWEIG R. leányánál JUST-nél szerezhetők be. Oradea, Ciorogariu 11. Főpostával szemben.

— Arnold Zweig: „Vihar Palesztinán felett” c. új regénye a könyvpiac szenzációja.

Budapestre utazók figyelmébe

Orth. kóser panzió Budapest központjában, Andrassy-ut 43. szám. Modern konyhával berendezett ragyogó tiszta szobák folyóvízzel. Kiváncra diétás konyha. Bővebb felvilágosítással szolgál a tulajdonos:

Friedman Józsefné

Kármel-panzió (Andrassy-ut 43)

Telefon: 12-89-67.

Oradeán: özv. STRASSER IGNATZNE Strada Nicolae lozga 17. szám alatt.

ragikus vég...

MOLCHO SLOMOT

elégették máglyán V. Károly német császár pibékjei,

REUBENI DÁVID

a börtönben pusztult el

Molcho utolsó szava: elérte nagy vágyát, meri mint mártír kerülni az Ur színe elé. — Ma nem tudni: Reubeni századának legnagyobb zsidó kalandora volt-e, vagy lelkes afrikai királyfi, aki a zsidóságot megakartta menteni.

Miközben Molcho vándorolgatott, Reubeni pe-
Velencében tartózkodott, a Rómába menekült
marannosok keserves panaszokkal járultak Kele-
pápa elé. Bizonyítani igyekeztek, hogy azt a
lát, amelynek alapján a portugálok megkezdték
a. az inkvizíciót, a portugál király fufanggal
alta ki a pápától. A pápa belátta ezt és azon
dolgozott, hogy miképpen lehetne ezt a bullát
tályon kívül helyezni, annál is inkább, mert tud-
hogy V. Károlynak, esküdt ellenségének sürge-
ére létesítették Portugáliában az inkvizíciót.

MOLCHO ÉS REUBENI TOVÁB FOLYTATJÁK AKCIÓJUKAT

Velence nemes szenátusa intelmet küldött Mol-
Solomo-nak meg Dávid Reubeni-nek, hogy
gyják el Velencét, mire ők rendkívül merész és
landos tervet eszeltek ki. Elmennek Regensburg-
ahol éppen akkor tartották a birodalmi gyűlése-
ld. Ki tudja, mi volt tervük. Legvalószínűbb az,
gy rá akarták bírni V. Károlyt, hogy a spanyol
portugál marannusok segítségével és az állítóla-
1926-
s zsidó király segítségével indítson háborút a
entföldet bitorló törökök ellen. Elhatározásukat
ajd 19
tőzkodási helyére. Lobogóval indultak el, amely-
belevesték a makkabeusok jelmondatát.

Itt találozta Roszheimi Joselinnel, aki fár-
talanul azon dolgozott, hogy Károly császár ud-
rában elhárítsa a veszedelmeket a zsidók feje fe-
Joselin a zsidók ruháját viselte, meg a sarga-
lyot és hajlongások között igyekezett enyhíteni a
zsidók helyzetén. Ezzel szemben Molcho nyugati vi-
kben járt, több világnyelvet is beszélt, viszont
Joselin csak németül tudott és azt is elzászi dialek-
tában.

A NÉMET ZSIDÓK HELYZETE A XVI-İK SZÁZADBAN

Vad parasztháboru dult akkoriban, a földes-
ak elnyomták a jobbágyokat, a céhekhez nem
rtózó munkásokat és zsidókat. A nemesek azzal
dolták a zsidókat, hogy pénzzel támogatják és
gatják a parasztságot, viszont a parasztság a ne-
sek társait látta bennük. Mindenki ellenük fogott
ze — akárcsak a mostani Németországban.

Baltazár Hubmayer, a fanatikus pap azt aján-
ta, hogy üzzék ki őket Regensburgból. Ő szer-
tette a schwartzwaldi paraszttábor 12 pontját,
ely a parasztok követelését tartalmazta. A raj-
megyék parasztját is követelték, hogy zsidó ne
hasson ott, de még át se utazhasson. Sok helyen
leg is bántalmazták őket. Csak Joselin tudott

valamit enyhíteni sorsukon. Felkereste a vezéreket,
Hans von Matten-t, Erasmus Gerbert, Roszheimi
Georgot, mindazokat, akik annak idején a rosshei-
mi kolostor mellett táboroztak. Megnyerte őket an-
nak, hogy Elzászban zaklatás nélkül élhetnek zsi-
dók. Az elzászi vezérek heroldokat küldöttek szét
az országban, akik kihirdették, hogy ne bántalmaz-
zák a zsidókat. Fáradhatatlan buzgósággal sikerült
a rossheimi zsidókat is megmenteni a kirablástól.
Igaz, hogy amikor a parasztok akarták megtámadni
Roszheimot, akkor a polgármestert elkísérte tábo-
rukba és rábeszélésével, pénzzel sikerült őket elté-
riteni attól, hogy megtámadják és kirabolják a
várost. Akkoriban a törökök már elárastották csa-
pataikkal az egész Balkánt és Bécs alatt táboroz-
tak. A zsidókat üldözték mindazokon a helyeken,
ahol közvetve azt hitték, hogy okai a nyomornak,
amit a török dúlás Európaszerte okozott. Károly
császár és fivére, Ferdinánd király elhatározták,
hogy Németországból, Csehországból és Magyaror-
szágról kiüldözik a zsidókat. Ekkor Josefín fár-
adhatatlanul azon dolgozott, hogy meggyőzze őket a
vádak igazságtalanságáról, megjelent az augsburgi
birodalmi gyűlés előtt is és sikerült neki a rette-
netes sorsot elhárítani a zsidók százezeinek feje
felől.

MOLCHO ÉS JOSELIN TALÁLKOZÁSA

Molcho akkor találkozott Joselinnel, amikor
újabb zsidóellenes tervek meghiusítása végett viz-
szatért Regensburgba, amely birodalmi gyűlést a
protestánsok smalkaldeni szövetségének szétgra-
tása végett 1532-ben összehívtak. Joselin és Molcho
nem tudták egymást megérteni. Joselin irt a ma-
rannus apostolnak és lelkére beszélt, hogy ne inge-
relje a császárt, mert rajongása nemcsak neki ma-
gának, hanem a zsidóságnak is árt. Hiába intette
Molchot és sietve elutazott, nehogy részességgel vá-
dolják.

Joselin jól érezte előre az eseményeket. Károly
császár Molchot és Reubenit elfogatta, láncra ve-
rette és Mantuába vitette őket. Zászlójuk Regens-
burgba maradt. Mantuában inkvizitorikus bíróság
elő kerültek és Molchot, mint hitlen eretneket, tűz-
halálra ítélték.

MOLCHO KIVÉGZÉSE

A császár mantuai tartózkodását ünnepekké,
vadászatokkal és mulatságokkal ünnepelte. Közben
máglyát raktak a lissaboni marannusnak: Diego
Piresnek, akit most már Solomo Molchonak ne-
veztek. A szerencsétlen rajongónak száját felpec-

10 kg. súly

Milyen megváltás, ha et-
től megszabadul. És mégis
kövérek hordják ma-
gukkal ezt és még na-
gyobb súlyt zsiradék-
ban egész életükön ke-
resztül! Megszabadulás és
megváltás a Dr Ernst Richter
féle

reggeli gyógy- növény teája

által. A természet gyógy-
vényeiből készült tea gon-
doskodik a karcsu
alakról.

kelték, mert nem akarták, hogy amikor a vesztő-
helyre viszik, megszólalhasson a néphez és amilyen
ékesszólása volt, féltek, hogy befolyásolja a népet
és megváltozik a hangulat ellene.

Amikor a hóhérok nekikészültek, hogy végre-
hajtsák az ítéletet, jött a király küldönce: szabaddá
tették a száját és megkérdezték, hogy megbánta-e a
tetteit és visszatér-e az anyaszentegyházba? Ha
megteszi, a császár megkegyelmez neki. Molcho, aki
régóta várta a mártírhalált, azt válaszolta, hogy ne-
ki csak egy kívánsága van: hogy mint mártír vo-
nulhasson az Ur elé. Csak egy dolog miatt érez
lelkiismeretfurdalást, hogy nem előbb tért vissza a
zsidósághoz. 1532-öt irtak, december havában, — te-
hát mostan éppen 405 esztendeje — hogy meghalt a
máglyán, az akkori kor egyik legérdekesebb zsidó
rajongója.

MI TÖRTÉNT REUBENIVEL?

Reubeni Dávid még a mártírok glóriáját sem
nyerte el. Zsidó volt és így még az inkvizitorikus
bírósg sem ítéltette el. De a spanyol marannusok
közül, akikkel érintkezett, többeket halálra ítélték
és máglyán elítéltek. Molcho hírneve még halála
után is terjedt, rajongtak érte és Karo Jozsef, aki
nagyon nagy hírnévre tett szert, olyan vértanuha-
lált akart volna, mint amit Molcho szenvedett.
Azt hitték, különösen az olasz kabbalisták, hogy
Molcho nem halt meg, de ha valóban elégették, ak-
kor jön már a messiási idő és ezért a halálért az
Ur bosszút áll.

Reubeni a császár fogságában maradt. Elindult,
hogy meghódítsa a világot és egy német börtönben
senyvedt élete végéig.

Ki volt Reubeni? Az kétségtelen, hogy büszkén
vallotta zsidóságát félvilágon keresztül akkor, ami-
kor a zsidók létrét görnyedve tudták csak létüket
ugy-ahogy biztosítani. A pápa kedvence volt, meg
a portugál királyé is, aki gályákat akart adni neki
és harcosokat, hogy egy zsidó háborút kezdhessen a
törökök ellen, Palesztina felszabadítása végett. Rej-
tély még ma is, hogy ki volt Dávid Reubeni. Pszi-
chológiai rejtély s nem tudni, hogy mi üzte és haj-
totta ezt az embert, hogy a pápához menjen, meg
uralkodókkal tárgyaljon. Azt állították sokan, tör-
ténétírók, korabeliek és későbbiek, hogy Reubeni
csaló volt és kalandor.

Ha azonban oknyomozólag kutatjuk, akkor
egybevetve az akkori idők történelemíróival, el kell
ismerjük, hogy valami alapja volt az ő elmon-
dásának, ami a fekete királyságra és hadseregére vo-
natkozott. Így például Barusz portugál történetíró,
aki a XVI. században élt, azt írja, hogy volt annak
idején egy önálló zsidó király Abessziniában, Ribo-
nadis Vartenura 1523-ban megírta, hogy egy fogoly
abesszini zsidótól megtudta, hogy sokezer zsidó
harcos él ott. Így valószínűleg volt alapja Reubeni
vallomásainak. Érdekes, zavaros, véres kor volt ez,
s három zsidó férfit termelt ki a kor, David Reu-
benit, Solomo Molchot és Roszheimi Joselinet. Ke-
serves kor volt ez — de vajjon ma nem hasonló
korban élünk-e?

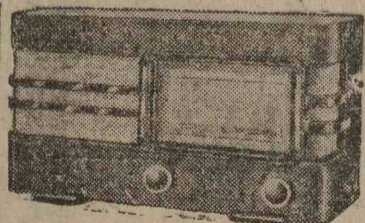
Az ardeali zsidóság legkedveltebb
találkozó helye Bucureștiben

KATZ orth. kóser **restaurant**
București, str. Carol 32. I. emelet

IRON TRIUMPH

Modell 1938.

Legjobb minőség. Bizonyi-
téka, hogy Csehszlovákiában
két hónap alatt több mint 6000
Triumph készüléket adtak el.

Ára
3880.- lei

Minden
szaküzletben
kapható.

IRON TRIUMPH

IRON

IRON-REX I.

60 állomásvétel. 3 hullámkör 18-2000 m.
Természethű leadás. Nagy hangerő.

Superok királya. - Kényelmes kezelés.
Világvetél!

PALESZTINA

„A Zsidó Állam lesz az új világcsoda”

Ormsby Gore angol gyarmatügyi miniszterrel már régen azt mondják, hogy erősen szimpatizál a zsidóság palesztinai célkitűzéseivel. Nem élünk olyan közel hozzá és az angol politikai közélethez, hogy erre biztosan válaszolhassunk. A látszat sokszor azt mutatja, hogy nagyon „objektív” akar lenni és a nagy párbajban, amely a zsidók és az arabok között folyik, „bíró” akar lenni. De van eset, amikor ugylátszik, nyíltan bevallja, hogy velünk zsidókkal szimpatizál.

A napokban hatalmas beszédet tartott az alsóházban egy palesztinai vita folyamán. De nem csupán ekkor hangoztatta nyíltan szimpátiáját, hanem a nyáron tartott népszövetségi gyűlésen is, amelyet az állandó mandátumbizottság tartott. Most jelent meg nyomtatásban erről a gyűlésről a beszámoló, amelyben többek között a következőket mondja:

— „Mi angolok a zsidóknak köszönhetjük Dísraelit. Hogy milyen nagy volt az értéke ennek a férfinak a világ fejlődésére, az mindnyájunk előtt ismeretes. A zsidók adták nekünk Indiában is a nagy államférfiak mintaképét és mi angolok hálásak vagyunk azokért az értékes szolgálatokért, amiket a zsidók kitűnő államférfiúi képességei tettek Angliának. Egy percig sem kételkedem az ügy sikerében és ezért a leghatározottabban állítom: a Zsidó Állam lesz az új világcsoda egyike, sőt tul fogja szárnyalni azokat. Vitális erői példaképpül fognak szolgálni az egész világnak”.

Majd legutóbb az alsóházban Ormsby Gore a következőket mondta:

„A zsidók magatartását nem a birtokukban levő fegyverek száma, hanem a hitük diktálja. Ehhez járul még hősies magatartásuk, lelkierejük és a nemzetvédelemre való felkészültségük. Ezek együttvéve még a fegyvereknél is fontosabbak. Ne felejtsek el, mit jelent Palesztina a zsidók számára: életük legfontosabb ütőerét, amitől népi létük függ, annak ellenére, hogy ma szétszórtva élnek különböző népek között, különböző országokban. Azt is tudniok kell, hogy mit hoznak magukkal a zsidók, akik Erec Jiszráelbe visszatérnek. Két szempontra akarok rámutatni. Az a zsidó, aki Palesztinába visszatért, lelke mélyén érzi, hogy végső fokon elérte azt, amire egész életében vágyódott: megszabadult a galuth ezer és egy csapásától. Aki tehát megtámadja ezt a biztonságos révet, amelyikbe a zsidó nyomorúság viharos tengerén, sok nemzedéken át való hanyattatása után befutott, az ellen olyan hősiességgel veszi fel a harcot, amilyenre nincsen példa egyetlen más népnél, vagy nemzetnél sem. Nem a fegyver a legfontosabb a zsidóknál. Az én meggyőződésem az, hogy a zsidó tisztek és tábornokok három hónapos kiképzés után a tudásnak olyan fokát fogják elérni, amihez más nemzetbeli katonáknak három év sem lenne elegendő. Ami pedig a zsidók katonai moráliját illeti, emiatt nem kell aggódnunk. A zsidó hadseregnek csak egyetlen célja lesz minden időben: a védelem, sohasem a támadás. És ha lesz a világnak még egy ilyen erkölcsiségtől áthatott hadserege, akkor a zsidó hadsereg lesz a leghűségesebb és legigazibb bajtársa”.

— „A jövőendő Zsidó Állam áldásos lesz a szomszédai számára. A következő lesz a helyzet: Törökország és Egyiptom között hat

állam lesz a Földközi tenger partján: Irak, Szíria, Libanon-Alexandrette, a zsidó állam és az arab állam. Ezek között a zsidók fogják a vezető szerepet vinni. Ez nem kétséges. A többi öt ország mindegyike zsidó tanácsadókat és megbízottakat fog keresni. Ma még ellene lehetnek egy zsidó államnak, sőt a zsidók bevándorlásának is. Mihelyt azonban faktum lesz a Zsidó Állam, ők is értékelni tudják majd a zsidók államférfiúi képességeit és azt az európai ritmust, amit ők vittek be a sivatagba. Meg vagyok győződve róla, hogy valósággal fel fogják őket kérni arra, hogy érdekeiket az európai nagyvárosokban képviseljék és baráti kapcsolatot teremtsenek köztük és az európai pénzügyi világ között. Számomra kezdettől fogva a zsidók államférfiúi képessége volt a legfontosabb. Ezért vagyok én a Zsidó Állam mielőbbi megalakításának híve”.

— Tűz Tulkaremben. A tulkaremi városi raktárban december első napjaiban tűz ütött ki, amelyet arab terroristák gyújtottak. Öt ember meghalt, másik öt ember, köztük három rendőr, súlyosan megsebesült. A tettesek nyomozása folyamatban van. — Angol katonacsapatok vezetői jelentik, hogy az átkutatott arab falvak lakossága körében nem találnak fegyverfogó arab férfiakat, mert ezek nagy része elment a terrorbandákkal, amelyek a hegyek között tanyáznak. Ezeknek köszönhető, hogy nem lehet egykönnyen likvidálni a folytonos terrorcselekményeket.

— Idegen hatalom intrikái. Az „El al Islamia” jelenti Amanból, hogy az Emir Abdullah elleni komplotta kompromittált személyek kinyomozásakor kiderült, hogy egy idegen hatalomtól 700 font támogatást kaptak.

— Hány váltót óvatoltak Palesztinában? (Tel-Aviv). Palesztinai lapok szerint a négy legnagyobb városban a múlt esztendőben 10.111 váltót óvatoltak meg, míg az előző évben 7264-et. Ebben az évben nem lesz több az óvatolt váltók száma, mint volt 1935-ben. Végeredményben megállapítható, hogy az elmúlt évi nagy terror-hullám nem volt e téren súlyos kihatással mert a kereskedelmi élet nagyjából elég normális maradt, amit legjobban jellemez az a tény, hogy ebben az évben nem lesz több váltóóvás, mint volt két esztendővel ezelőtt.

TRETORN

Sárcipő

Hócipő

Világhírű

Reichard

cipőáruházban kapható

Nagy ujjáépítési programmal dolgozott ki az ortodox hitközség vezetése

Nem csupán az emberi szervezet károsodik, hanem a kő- és téglapépületek is elhasználódnak az idők mulásának és a megnövekedett igényeknek, megadott esetben az idősebb bevezető közönség szaporodása is lényegesen befolyásolja a teendőket. Ennek szükségességét átérzte a nagyváradi hitközség vezetése és ezért nagyszabású renovációs tervet dolgozott ki, amelyhez azonban a jóakaratú adakozók mellett még egy igen fontos kellék hiányzik: ez a megfelelő fedezet.

Kétségtelen, hogy a zsidó vallási intézmények világszerte csak a legnagyobb befektetésekkel tudják fenntartani magukat, hárta még újabb investíciók válnak szükségessé. Ha van valami, ami vigasztaló lehet a helyzetben, az a hagyományos és szer bevált áldozatkészség, amelyre mindenkor biztosan és nyugodtan számíthatunk egy zsidó közület vezetősége.

Mindenekelőtt egy intézménye a városi ortodox hitközségnek nagyon sürgető és célravezető és tetters ujjáépítési munkájának legelső és legfontosabb teendője a rituális fürdő teljes és alapos átépítése. Minden zsidó vallási intézmény legfőbb és legfontosabb kritériuma a rituális fürdő, amely meg kellene feleljen az emberöltővel ezelőtti higiéniai követelményeknek, de a mai igényesebb követelményeknek is, hogy modern berendezésű, és nagystilű fürdő fedezheti a nagy zsidó közösségnek ebből a szempontból a legfontosabb szükségletét. De fentiekéntől függetlenül is, ma összességében nem lehet kétséget keltő, hogy a zsidó közösségnek a nagyváradi ortodox hitközségnek a legnagyobb feladata, minthogy ennek ujjáépítését mielőbb megkezdje. A közelmúlt években a nagyváradi ortodox hitközség több millió lei költséggel épített rituális fürdőt, míg az aradi ortodox hitközség a napokban adta át rendezett rituális fürdőjét. Vagy hozzuk példának a budapesti ortodox hitközséget, amely néhány évvel ezelőtt százezer arany dollárt, vagy huszmillió leit költött rituális fürdő építésére.

A rituális fürdő ujjáépítésén kívül a nagyváradi hitközségnek a legfontosabb feladata a hitközségnek, hogy megvalósítsa a nagyon elhanyagolt állapotban levő lea Victoriein levő templom, tanház és a lakóházak alapos renovációját. A Fuchs Mór-úti levő gimnázium és elemi iskolák épületeinek renoválása, valamint az Alexandriai-úti levő vágóház és lakóház teljes átépítése.

Ertesülésünk szerint a nagyszabású program keresztülvitele érdekében a hitközség vezetősége investíciós ötletet akar kidolgozni, amely az 1938-as évre s esetleg a további évekig is, amíg a nagy horderejű program megvalósul. Szó van arról is, hogy a városi díjak emelése helyett a hitközség a városi hatósággal kapcsolatosan bolettákat bocsátson ki, amelyek a hitközségi adófizetésre felhasználhatók. Ez az intézkedés azokat a tagokat érinti, akik ki akarnak bújni az adófizetési kötelezettség alól.

Kétségtelen, hogy leghelyesebb volna, ha amint az régebben volt, hogy egy ilyen beruházásra a hitközség egy amortizációs kölcsönt vegyen fel, azonban most nem is lehet az amortizációs kölcsönök és még ha a hitellet keretei nem olyanok, hogy a hitközség bármilyen kölcsönt felvehetne a körülmények között. Ezért csak a tagok áldozatkészségéhez kell appellálnunk a hitközség és aki ismeri a városi ortodox zsidó közösség hitközségét, bizonyosra vehetjük, hogy a vezetőség terve sikerülni fog. Rövid idő múlva átadják majd a nagyváradi ortodox hitközségnek az új, modern és mai igényeknek megfelelő rituális fürdőt és a többi építési programot is megvalósítják, hogy a hitközség épületei és intézményei megújulva ne csak az új és nehéz idők elé.

Minden zsidónak látni kell

a Heyman Szinkörben

A NAGY ÁBRÁND

(La grande illusion)

c. zsidótárgy francia film-remeket

— A CLUJI IZR. HITKÖZSÉG KULTURHÁZ-ÉRTÉKELŐ BIZOTTSÁGÁNAK EREDMÉNYE. A cluji Izr. Hitközség kulturház-bizottsága f. évi június 22-én pályázatot hirdetett a létesítendő kulturház terére, melyre a kitűzött határidőig 7 (hét) pályaterv érkezett be. A műszaki szakszabvány f. évi november 22-én hozta meg döntését a pályázatok elbírálásáról és azt a javaslatot terjesztette a kulturház-bizottság elé, hogy tekintve, hogy a pályázati programot egy pályaterv sem oldotta meg hiánytalanul, a kitűzött két pályadíj egyesíttessék és egyenlő mértékben a két relative legjobb pályaterv között osztassák ki. Ezen két pályaterv a „Beth Tarbut” és az „Arány” jellegűek. A műszaki szakszabvány dicséretileg emlékezett meg a „Pénz” és a „Művészet” jellegű pályatervekről. A bizottság a pályaterv megvizsgálása után felbontotta a két nyertes pályaterv jellegű leveleit, melyekből kitért, hogy a „Beth Tarbut” pályaterv tervezője Blum Aladár építész, műépítész. Braşov, az „Arány” pályaterv tervezője pedig Molnár György okl. műépítész Oradea. A pályaterv megérkezett pályaterv december hó 5-től 15-ig tartó időben a cluji Izraelita Hitközség tanácsá-
ban (Cluj, Cal. Regele Ferdinand 52. I.) a bizottsági jegyzőkönyvvel együtt közszemlére tételnek és azok a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A közszemlére kitétel után a pályadíjat nem nyert pályaterv tervezőknek a beküldött pályaterveik rendelkezésre állanak. A cluji Izr. Hitközség kulturház-bizottsága. Cluj, 1937. december 2-án.

— Ha akut ízületi reumája van, vagy vesemájgörcsökben, érelmeszesedésben szenved, ha nyelvénybetegséget és gyulladást akar hólyaghurutban, prosztátában, vagy gonorheában, egyetlen tanácsot adhatunk Önnek: — használjon **ODONALT**.

PRIM
a fém-
tisztítók
Királya

Minőségben árákban izlésben

SZÖVEI
különlegességeink vezetnek!
Ez választék! Szolid kiszolgálás

Havas és Grünfeld
posztóáruház
Oradea, Piaţa Regina Maria I. (Kishídő)

Ma már nem tekintjük az alak szépségét véletlen, hanem a természet tüneménynek, hanem ahol ez hiányzik, elő tudjuk varázsolni. Az alak szépséghibáit természetesen el lehet tüntetni a testtartást, a formált vonalakat, szabályos, elegáns vonalakká lehet formálni, amint azt a legújabb diétáirány előírja s amit mesterien megvalósít

Kováts Sándorné
specialista (Nílgesz-telep), ha bizalommal keresi. — Szép és jó munkát nyújt olcsó áron.

— A Zsidó Párt felhívása a zsidó választópolgárokhoz! 1. Szavazóigazolványát mindenki váltsa ki. Aki a saját sorrendben levő napján ezt elmulasztotta volna, az 17-én és 18-án még kiválthatja. 2. Minden zsidó választópolgárnak kötelessége szavazni! 3. A zsidó párt önálló listája a jobb zsidó jövő garanciája. 4. A választás napján fegyelmet, egységesen, öntudatosan a zsidó listára szavazatok, mert az országos két percent elérése egyetlen szavazaton is mulhatik. 5. Közönyösség, nemtörődömség, befolyásolás, vagy gyávaság senkit vissza ne tartson! Zsidó testvérek! Egységünk- és tömörülésünknek meg lesz a eredménye! Testvéri üdvözlettel: A zsidó választási bizottság.

— AZ ORADEAI ZSIDÓ PART jogvédő irodája str. Vlahuţă 3 szám alatt működését megkezdte. Hivatalos órák délután 6-7 óra között.

— Mindent a gyári lerakattól vásároljunk! Deutsch Posztóáruház, str. Avram Iancu 4, Oradea, kéri a vevőközönséget, hogy a naptárért sziveskedjenek az üzletbe befáradni.

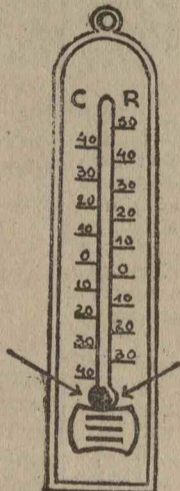
— FÜZŐ ÉS MELLTARTÓ legújabb modellekben ROSENZWEIG R. leányánál, JUST-nénál szerezhetők be. Oradea, str. Ciorogariu 11. Főpostával szemben.

A Bucureşti-i Meteorológiai Intézet jelentése szerint:

További hőstílyedés, eső és havazás várható! **Védkezzen a nedves hidegtől való áthűlés ellen!**

Női lack gummi sárncipők **200** Leitől

Női lack gummi szőrmediszes divat hőcipő **305** Leitől

Gyermek lack gummi hőcipők **225** Leitől

Hőcsizmák, vízhatlan sportcipők, meleg téli cipők, teveszőr házcipők

Egységes, olcsó készpénz szabott árak „COMSUM” és P. T. T. tagok részére is.

FAUR LUX cipőáruházban

Oradea, B-dul Regele Ferdinand 3. Heyman üzletházban
Fióküzletek: Sír. Avram Iancu 5. és B-dul Reg. Ferdinand 11.

Uj fűszer-, csemege- és cukorkaüzlet CUBA Oradea, Avram Iancu-utca 10. Telefon 6-40.

1 kgr. fehér dióbél	Lei 40	10 deka arany mazsola	Lei 9
1 „ l.-ma japán rizs	Lei 28	1 kgr. tea-keksz	Lei 40
1 „ főzőcsokoládé	Lei 100	1/4 „ l.-ma körkölt kávé	Lei 45

Mindenféle sajt- és halkülönlegességek!

„CUBA”
Oradea, Avram Iancu-u. 10.
Telefon 6-40.

Nagy karácsonyi és újévi vásár

VULCAN bőröndgyári lerakat
Oradea, Regele Ferdinand 1.

Minden vevőknek ajándékot adunk

Hétéről-hétre

Jeruzsálem. — A kormány hivatalos lapja részletes kimutatást közöl a palesztinai kormány 1937-58 évi büdzséjéről. E számok szerint biztonsági intézkedésekre és rendőrség fenntartására több mint 800.000 fontot irányoztak elő, a transzjordániai határállomásra több mint 180.000 fontot. Rendszeres és rendkívüli közmunkákra 960.000 font lett előirányozva. A palesztinai kormány büdzse-többlete július 31-én 4.988.302 font volt.

Varsó. — A palesztinai „Dawar” jelentése szerint a szovjetben újabb zsidó, illetőleg cionista-üldözések voltak. Négy cionistát tíz évre száműzték Tsimkentbe (Középázsia). A száműzöttek száma, akikről semmi hír nem érkezik, napról-napra szaporodik.

Tel-Aviv. — A napokban elhunyt 71 éves korában a Waad Leumi nevelésügyi departementjének vezetője: dr. Josef Lurie. Az elhunyt régi cionista vezérférfi volt és egyike a zsidó sajtó pionírjainak.

London. — A „Star” szerint Delbos francia külügyminiszter és Beck ezredes lengyel külügyminiszter a legutóbbi varsói séjour-on megtárgyalták a zsidók tömegesebb kivándorlásának kérdését is. Különösen a madagaszkari kivándorlásról tárgyaltak, amelyről az oda kiküldött bizottság kedvező véleményezést adott. A francia kormány jóakarattal nézi ezeket az erőszítéseket és reméli, hogy a legközelebbi öt-hat évben 50.000 családot, vagyis 120.000 embert Madagaszkarra lehet telepíteni.

Wien. — A napokban elhunyt dr. Max Eisler bécsi egyetemi tanár 56 éves korában. Az elhunyt kitünő értője volt az építészetnek, amelyre vonatkozó nagy tudását világszerte ismerték. Rendkívül sok könyvet írt és ezek közül ismertek „Lehrbuch der Kulturgeschichte des Altertums”, de különösen a hollandiai kérdések érdekelték amelyről írta a „Neuholländische Kunst”-ot, végül az „Erziehungswege zur Schönheit”. Palesztinai utjain is sok érdekeset figyelt meg, amelyet szintén megírt lapok hasábjain és könyvekben is.

Páris. — A zsidó vilákkongresszus gazdasági osztálya könyvet adott ki, amely a világ zsidóságának gazdasági helyzetével foglalkozik. „Die wirtschaftliche Lage der jüdischen Minderheiten” következő országokkal foglalkozik: Bulgária, Danzig, Esztergom, Görögország, Irak, Jugoszlávia, Lettland, Felsőszilézia, Ausztria, Lengyelország, Törökország. A következő második kötetben fog foglalkozni a csehszlovákiai és romániai zsidóság helyzetével, valamint a nemzeti szocialista Németország zsidóságával. — Az itteni lengyel főkonzul megtagadta Oskar de Ferenczy irótól a beutazási vizumot Lengyelországba, aki az ottani zsidóság helyzetét akarta tanulmányozni. Indokolása szerint a zsidókérdés kimondottan belpolitikai problémája a lengyelországnak, ami egyáltalán nem kell érdekelje a külföldet.

Breszt-Litovszk. — A legfelsőbb bíróság megsemmisítette a Wolf Szczerbovszky 19 éves műszaki elleni ítéletét és új tárgyalást rendelt el. A halálraítélt zsidófiú Stefan Kedzoara rendőr ellen elkövetett támadása miatt kapott halálos ítéletet. Már másodfokon is jóváhagyták ezt, míg most új tárgyalást rendeltek el.

Prága. — Dr. Kamill Krofta csehszlovák külügyminiszter a főváros rádiójában előadást tartott, amelynek címe volt: „Az államvédelem politikai előkészülete”, ebben részletesen ismertette a kisebb ségek viszonyát is az illető államhoz, amelyben laknak. Toleránsnak, szociálisnak és megértőnek kell lenni a kisebbségekkel szemben, ha azt akarjuk, hogy mindig hű polgárai legyenek hazájuknak. Krofta miniszter szavai jólesően hatottak a szlovákiai kisebbségi lakosságra.

Danzig. — A danzigi parlament nem fogadta el a nürnbergi törvényeket, de a joggyakorlatot már megvalósítják. Josef Kiersz konfekciószt bíróság elé állították, mert fiatal árja leányokat foglalkoztattott. A bíróság hat havi fogházra ítélte Kierszet. Ez volt az első hasonló per a danzigi bíróság előtt.

Amszterdam. — A. A. Mussert mérnök nemzeti szocialista pártja a májusi vereség után, amelyet a választáson elért, nagyon összeomlott és számos prominens vezér otthagya. Ezek közül az egyik: Dr. von Duyll lelkész új pártot alapított a napokban, amely az antiszemitizmust írta zászlajára és zsidókat nem vesz be pártjába.

Asuncion. — Senor Parades, Paraguay belügyminisztere a Hicem képviselőjének Mezibovszkynak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy nincs az országban antiszemitizmus.

Charbin. — Az itteni zsidó hitközség elnöke, dr. A. Kaufmann a japán csapatok távozó parancsnokának Yamamoto tábornoknak egy ezüst emléklapot adott át, hálálul azért, mert parancsnoksága ideje alatt az itteni zsidóságnak semmi bántódása nem volt és mindenkor megvédte érdekeit.

(Folytatás a 2-ik oldalról.)

utóbbi zürichi vilákkongresszuson is, egyedüli orthodox volt Erdélyből, aki azon résztvett. Bárcsak sikerrel járna küldetése, mert az hasznosabb lenne az egész romániai zsidóság szempontjából.

Több helyre a nagy esőzések és a közlekedési nehézségek miatt nem juthatott el főszerkesztőnk, de azon helyek zsidóságának ezuton is izeni, hogy tartsanak ki szeretettel a Zsidó Párt makulátlan zászlaja mellett és december 20-án kivétel nélkül szavazzanak le a Zsidó Párt listájára.

A KOLOZSVARI ZSIDÓSÁG MEGNYILATKOZÁSA A ZSIDÓ-PARTI LISTA MELLETT

Vasárnap a propaganda ülések napja volt országszerte. A kolozsvári tagozat az Uránia mozgó nagytermében tartotta ezer hallgató előtt gyűlését, amelyet **Gottlieb József**, a Zs. N. Szövetség elnöke nyitott meg. Utána **Kertész Jenő** dr. tagozati elnök nagyszabású beszédben figyelmeztette a zsidóságot arra, hogy nincs más út, mint a Zsidó Pártra szavazni. Majd **Rosenzweig Emánuel** tartotta szellemes és lebilincselő előadását. **Grünwald Imre**, **Fendrich Ernő** beszéde után **dr. Klein Miksa** a következő felszólaló. Amellett, hogy mindenki kötelességének tartja, hogy a Zsidó Pártra szavazzon, nem hallgathat el kritikai hangot sem. **Kasztrner Rezső** dr. beszéde után **Kertész Jenő** dr. szólt fel újra, majd **Gottlieb József** zárószavaival véget ért a nagyszerű propaganda ülés.

A NAGYVÁRADI, SZATMÁRI ÉS NAGYBANYAI MANIFESZTÁCIÓK

Ugyancsak vasárnap folyt le a Dorian mozi hatalmas helyiségében a nagyváradi propaganda-gyűlés is, amelyen a központi részéről résztvett **dr. Fischer József** tartományi elnök is. A gyűlést **dr. Gellért Miksa** ügyvezető nyitotta meg, utána csaknem egy órási előadásban ismertette a mintegy ezer főnyi publikum előtt **dr. Fischer József** a párt programját. **Dr. Fischer** kifejtette, hogy a zsidóság érdekeit csakis egy Zsidó Párt által megválasztott parlamenti képviselő tudja biztosítani. A lendületes és rendkívüli nagy tetszéssel fogadott beszédet lelkesen megtapsolták, majd **dr. Weisz Endre** kitűnő beszédével véget ért a nagygyűlés.

Szatmáron hétfőn tartották meg a város zsidóságának hatalmas érdeklődése mellett a gyűlést, amelyen **dr. Katz Izsó** elnökölt. **Dr. Borghida József** élénk érdeklődés és tesztésvilágítás mellett fejtette ki a párt programját.

Nagybányán a hitközség tanácstermében tartották meg a gyűlést **dr. Sarudi Farkas** elnöke alatt. Felszólaltak **Hirsch Jakab** elnök, **Ferber Herman**, **dr. Hunwald Izidor**, majd **dr. Borghida József**.

AZ ARADI GYÜLÉS

A Fehér Kereszt szálló nagytermében vasárnap volt a nagy propaganda gyűlés, amelynek ünnepi szónoka **dr. Nobel Sándor** volt. **Dr. Nobel** átfogó képet adott az általános zsidó helyzetről és kijelentette, hogy a mai atmoszférában áldozat zsidó képviselőjelöltséget vállalni. Hangsúlyozta, hogy míg a sokkal kisebb számú mohamedánok 15 millió lej államsegélyt kapnak, viszont a zsidó hitközségektől minden támogatást megvontak. **Scharfstein Jakab** az aradi orthodox hitközség elnöke volt a következő szónok, aki az orthodox zsidóság támogatásáról biztosította a pártot. **Hutter Fülöp** szabámester az iparosok nevében beszélt. **Benedek János** az ifjúság nevében. A népgyűlés **dr. Singer Jenő** zárószavaival ért véget.

TIPOGRAFIA SONNENFELD ORADEA.

A NÉVTELEN ADAKOZÓ...

Gyűjtést indítottak a község céljaira. A zsidó nem akar hozzájárulni. Végül nagy rábeszélés után átad egy csekket. Pár perc múlva visszahozták a gyűjtők:

— Elfelejtette aláírni a csekket.
— Nem felejtettem el — felelt a zsugori — én előbb csak névtelenül adakoztam....

SOKKAL SÜLYOSABB KÉRDÉS...

Egy szegény embertől kérdezték: „Mit adna, ha Isten neked adná Rotschild gazdagságát?”
— Sokkal súlyosabb kérdés — felelt a szegény ember — mit csinálna Rotschild, ha Isten neki adná a szegénységemet?

MIT ÉRNEK A ZSIDÓK?

III. Sándor cár idejében történt, hogy Igen miniszterelnök zsidógyűlést tartott, amelyen súlyos rendeleteket az orosz zsidók existenciájára. Elterjedt a híre, hogy báró Ginzburg gyűjtött Ignatiev megvesztegetésére. A dolog eljutott és mikor báró Ginzburggal találkozott, lyogpa szólt hozzá:

— Hallom, hogy pénzt akar nekem adni, Például mennyit szándékozik adni?

— Kegyelmes uram, — felelt Ginzburg. — nyit adni, amennyit a zsidók nekem nem vagyok képesek, de amennyit önnek érnek hajlandó vagyok adni minden pillanatban.

JOGOS FELHABORODÁS...

Smület valami miatt lecsukják és a fogházba mindjárt a második nap panasza megy a fogházigazgatóhoz.

— Kérem — mondja — baj van a kosztánnyon kis adagot adnak.

— Hát kérem — nyugtatja meg a fogházgató — ezen nem segíthetünk, mert az állam csak tiz lejt adhat a napi kosztra.

— Mit, napi tiz lejt? — fortyan fel Smület hát sziveskedjék tudomásul venni, hogy ha a államnak nincs elég pénz, ne tartson foglyokat.

MOST TUDOM CSAK...

A zsugori ember meghalt. Fia a halott mellett állt és nem sirt. Mikor a halottat elvitték és a perselyesek elkezdtek csörgetni a perselyt, a fia hirtelen sirásba tört ki.

— Miért sirsz éppen most? — kérdezték tőle.

— Most tudom csak biztosan, hogy szülőapám valóban meghalt. Itt vannak a perselyesek és nem szokott meg előlük...

NAGYON EGÉSZSÉGES...

Reb Majse találkozik Reb Hajemmel és rebesztesen panaszkodik:

— Wissen sie, Kopfschmerzen hab ich, die tut mir weh, Magenleiden hab ich, mein Hauch auch nicht gut, schrecklich ist das.

Reb Hajem ránéz, megperegeti a vállát és szól:

— Aj, müssen Sie gesund sein, wenn Sie Kränk' aushalten.

NEMET HUMOR

Az iskolában a tanító szabad előadást tartott zsidókról, hogy kizsákmányolók stb. A kis zsidó aki külön ül az utolsó padban, de a legjobb tanuló az osztályban, jelentkezik és kérdi: Miért „Anter” ő, hiszen ő rendszeren fizeti a tandíjat? A tanító reaszól:

— Ja, du zahlst für einen, lernst aber für keinen.

Egy gyerek, akinek apja is kereszténynek lett, a ghettopadban ül. Megkérdezik tőle: Mit különítbe? Talán megbüntették valamiért?
— Es ist doch wegen Grossmuttl! — felelt.

Hogyan vagytok? — kérdezik egy német től. — Bárcsak a pokolban volnánk már így! — felelt. — Hogy-hogy? — Bár csak ott is ki volna mindenütt, hogy „Juden unerwünscht!”

Rotshild sürgönyöz Goebbelsnek: „Megkérdezték az összes zsidókat, táviratozza árát”. Mire Goebbels felelt: „Aru nem eladó, mert kitűnő propagandaanyag”.

Egy öreg, szakállas, pajeszes zsidó megy a lina uccán. Egy náci folyton eléje kerül és megmultja. Végül odaszól neki az öreg zsidó:

— Mit bámul tulajdonképen? Nem látott maga soha svájci állampolgárt?